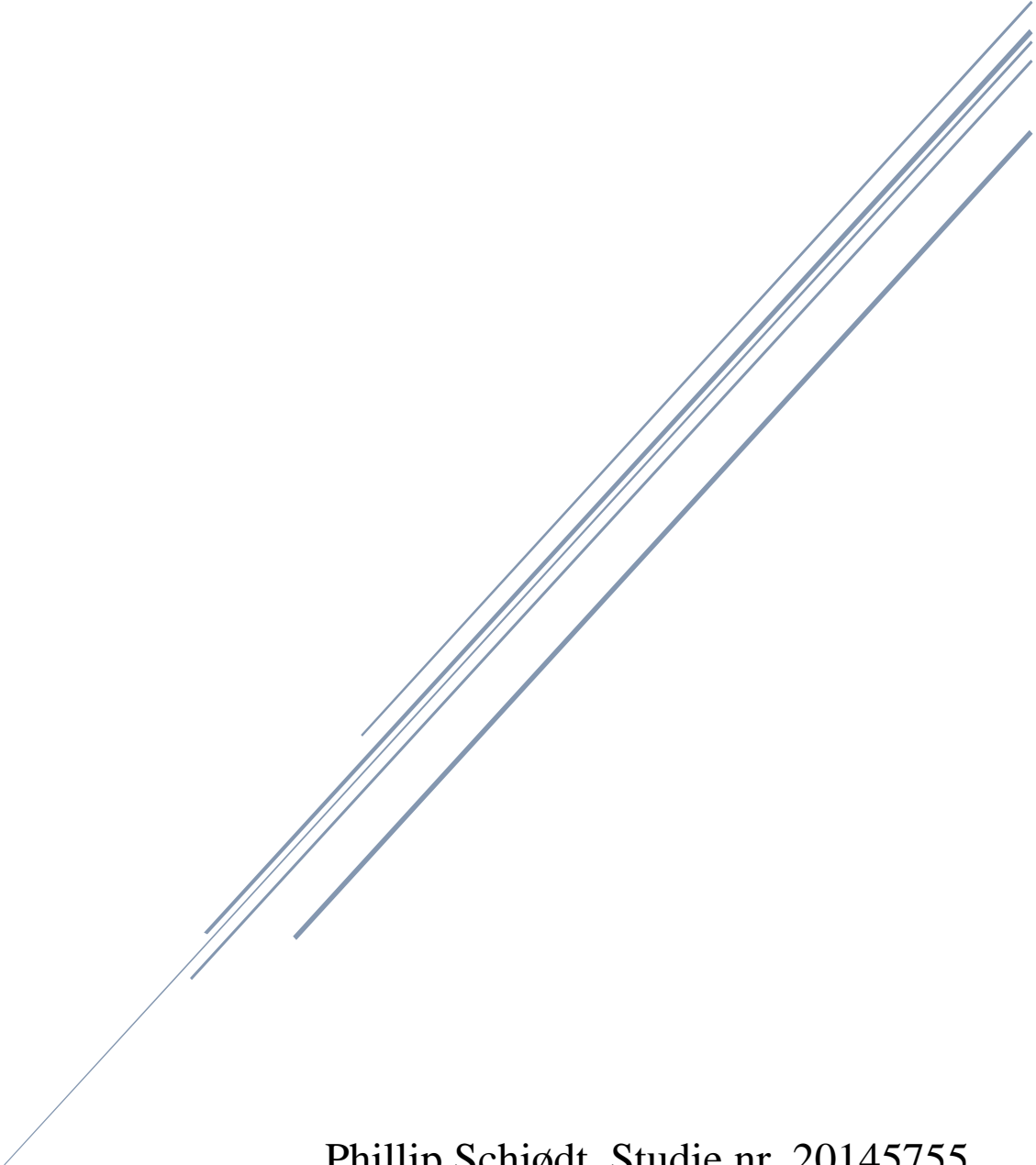

Anvendelsen af straffelovens paragraf 279 a om databedrageri i samspil med underslæb og mandatsvig.

Phillip Schjødt. Studie nr. 20145755
Kandidatspeciale – Aalborg Universitet

Titelblad

Uddannelsesinstitution:	Aalborg Universitet
Uddannelse:	Erhvervsøkonomi og erhvervsjura
Eksamen:	Kandidatspeciale
Dansk titel:	Anvendelsen af straffelovens paragraf 279 a, om databedrageri i samspil med underslæb og mandatsvig.
Engelsk Titel:	The usage of section 279 a of the criminal code, in conjunction with embezzlement and breach of trust.
Retsområde:	Straffelovens kapitel 28 – Formueforbrydelser
Afleveringsdato:	19.05.2022
Vejleder:	Birgit Feldtmann
Antal anslag:	92.451
Antal normalsider:	38.5

Abstract

The world is becoming more dependent on computers, which means that there is a current digitalization going on. Due to this, financial crime has moved to into the digital space. This also means that a lot of funds are being moved digitally compared to earlier where cash was more prevalent.

This has also caused a shift in the usage of the legislation, this shift started in 1986, when section 279 a was implemented in the criminal code. This section was focused on data fraud and has a very wide definition, this in turn means it has a wide range of applications.

This thesis focuses on data fraud and compares its usage to the usage of section 278 and 280 in the criminal code. The reason for this is that there appears to be a large overlap between these different sections. This comes about due to the extremely wide definition of data fraud, as well as these sections all having to do with financial crimes.

The goal of this thesis is to compare the usage of the mentioned sections, to each other and see if and how they overlap. The focus being whether data fraud is being utilized or whether it has a wide enough range that the other sections are becoming irrelevant. As part of this, analyses of court transcripts are conducted to see how the courts are currently using the different sections, what considerations they bring into the discussions, as well as whether there are cases which could have been using a different section of the criminal code.

There are multiple court transcripts from each section, where the defendant uses a digital platform to engage in the criminal acts. Due to the definition in section 279 a, these cases might be able to be under this section instead of another section. And this overlap can cause confusion as the which section should be used by the courts. But the overlap also comes about because the different sections can be used on different parts of the same crime, which has the effect that the prosecutor might be able to choose whichever of the sections they please as it has the same punishment.

The conclusion of this thesis is that sections 278 and 280, each still have their use in our current court system, though this use can be a lot smaller than before 1986, where section 279 a was implemented. This happens because section 279 a, due to the wide range, ends up seeming like a collection provision on any case using digital platforms to get a financial gain. However, due to the protection interests that section 278 and 280 have, they are still being used to a large degree on cases where there are multiple options.

Indholdsfortegnelse

Titelblad.....	1
Abstract	2
Kapitel 1 - Indledning.....	4
1.1 Problemformulering	5
1.2 Afgrænsning	6
1.3 Metode.....	6
1.4 Specialets opbygning.....	7
Kapitel 2 – IT-kriminalitet.....	7
2.1 Hvad er IT-kriminalitet.....	7
2.2 Udviklingen af IT-kriminalitet	8
Kapitel 3 – Underslæb	9
3.1 Straffelovens § 278, underslæb	9
3.2 Domme	11
Kapitel 4 – Databedrageri.....	18
4.1 Forskellen mellem straffelovens § 279 og § 279 a.....	18
4.2 Straffelovens § 279 a, databedrageri	20
4.3 Domme	21
Kapitel 5 – Mandatsvig.	25
5.1 Straffelovens § 280, Mandatsvig.....	25
5.2 Domme	27
Kapitel 6 – Det overlappende område	37
Kapitel 7 - Konklusion	38
Litteraturliste	41
Juridisk litteratur.....	41
Artikler	41
Forarbejder	41
Hjemmesider.....	41
Domme	41
Ugeskrift for retsvæsen.....	41
Tidsskrift for kriminalret	41
Skærmpoint af antal anslag.....	43

Kapitel 1 - Indledning

Vi lever i en verden, der bliver mere og mere digitaliseret. Dette har en effekt på alle daglige interaktioner, men har også haft en stor betydning i de senere år hos domstolene.

Man kan se digitaliseringen der i øjeblikket foregår, hvis man kigger på de nyere domme eller nyhedsaviser. Digitaliseringen betyder at der fremkommer flere domme såsom snyd med betalingskort og hacking. Der bliver færre situationer, hvori der bliver stjålet kontanter fra butikker og banker. I stedet er kriminaliteten flyttet online. Denne ændring kan nemt ses i nyhedsmedierne, hvori der findes artikler omhandlende for eksempel hackerangrebet på Vestas¹ og mange lignende situationer.

Derudover virker det generelt til at der bliver færre kontanter i samfundet. Dette inkluderer blandt andet at det er sjældnere, at der forefindes større kontante pengebeløb, som udleveres til advokater, banker eller lignende, hvilket var kutyme tidligere, hvilket kan ses i retspraksis. Disse pengebeløb vil i stedet oftest være digitale, og forefindes på en bankkonto. Dette betyder, at der vil være en naturlig ændring i, hvor kriminalitet, såsom underslæb og mandatsvig, forekommer. Der er sket en ændring i brugen af paragrafferne. Denne ændring forekommer efter, at der er kommet nye paragraffer, der kan benyttes så længe kriminaliteten foregår digitalt.

Selvom dette er sagt, er det dog vigtigt at pointere, at mængden af kontanter er steget betydeligt under Corona krisen². Dette tyder på, at selvom digitaliseringen har været fremadgående, er der stadig et stort forbrug af kontanter. Der findes ikke et direkte svar på, hvad disse kontanter bruges til, dog har flere banker en ide om, at de bliver benyttet til bl.a. sort arbejde eller lignende³.

I 1985 kom strafferådet med betænkning nr. 1032, der omhandlede ”datakriminalitet”, i dette speciale omtalt IT-kriminalitet. I denne betænkning diskuteres der, hvad der betragtes som IT-kriminalitet, samt hvilke handlinger der vil være strafbare. Denne betænkning har ført til indførelsen af nye paragraffer, samt at den stadig bliver brugt som grundlag for, hvad der tæller som IT-kriminalitet. Straffelovrådet har givet en bred definition på, hvad der betragtes som ”datateknik” og ”datakriminalitet”. Denne brede definition betyder, at det er betydeligt nemmere at henføre

¹ <https://www.reuters.com/business/energy/hackers-make-some-vestas-data-public-after-ransomware-attack-2021-12-09/>

² <https://www.nationalbanken.dk/da/sedlerogmoenter/fakta/Sider/default.aspx>

³

<https://watchmedier.dk/nyheder/politik/article13171695.ece#:~:text=Kontantm%C3%A6ngden%20er%20steget%20til%20i,Banks%20egne%20tal%20if%C3%B8lge%20avisen.>

forskellige former for strafbare handlinger til disse paragraffer.

I betænkningen bearbejdes der en række forskellige paragraffer. Dette er nødvendigt for at afgøre, hvorvidt straffeloven kan benyttes i henhold til denne nye form for kriminalitet. I forhold til dette speciale vil der blive fokuseret på § 279 a, som blev indført efter denne betænkning.

IT-kriminalitet er vokset betydeligt siden betænkningen i 1985, og omhandler nu enorme mængder penge. Et eksempel er ”romance scams”, hvori de kriminelle opbygger et forhold med offeret, hvorefter de anmoder ofrene om at sende penge. Dette er et eksempel på måderne, hvorpå dette emne vokser, og som nævnt tidligere er der tale om store mængder af penge. Den præcise mængde penge vides dog ikke, eftersom der er mange sager, der ikke bliver meldt⁴.

I 2014 blev der afsagt en dom om, hvorvidt misbrug af betalingskort var tyveri, eller om der var tale om databedrageri i henhold til § 279 a⁵. Lasse Lund Madsen skriver i sin artikel, Bedrageri i den digitale virkelighed: ”Noget tyder på, at anklagemyndigheden i forlængelse af U 2014.1688 V er begyndt at ændre tiltalepraksis, så § 279 a benyttes nu i videre omfang...”⁶. Den ændring sker gradvist, men har også taget lang tid, eftersom betænkningen, der har ført til ændringen, kom ud i 1985. En af grundene til dette kan være muligheden for at henføre sagerne under nogle af de ældre paragraffer, som juristerne bedre kender, og hvor der findes en stor praksis på området, hvilket giver et nemmere overblik.

Dette område, hvor der er overlap mellem paragraffer, i dette tilfælde mellem § 278, og § 279 a, vil også omhandle mandatsvig i henhold til § 280, da disse sager har en del tilfælles med sager om underslæb, samt at mandatsvig er en opsamlingsbestemmelse. Dog er der flere sager, der stadig dømmes efter § 280 end § 279 a. Grundet den brede definition i § 279 a vil mange domme inden for disse paragraffer muligvis kunne blive dømt i henhold til § 279 a, i stedet for §§ 278 og 280.

1.1 Problemformulering

Specialet omhandler kriminaliseringen af databedrageri, særligt i sammenspil med underslæb og mandatsvig. I denne kontekst vil afgrænsningen mellem straffelovens § 279, bedrageri og § 279 a, databedrageri også behandles.

⁴ <https://www.fbi.gov/contact-us/field-offices/houston/news/press-releases/1-billion-in-losses-reported-by-victims-of-romance-scams>

⁵ U.2014.1688.V

⁶ U.2016.343, Lasse Lund Madsen: Bedrageri i den digitale virkelighed, kapitel 5, afsnit 1.

Et underemne til dette vil være at kigge på udviklingen af IT-kriminalitet, samt hvad dette indebærer. Herudover vil der blive arbejdet med, hvad der forsøger, at nogle sager vil blive betragtet som mandatsvig eller underslæb, når disse også vil kunne blive betragtet som databedrageri.

1.2 Afgrænsning

I dette speciale vil paragraffen om databedrageri, § 279 a blive behandlet, hvilket nødvendiggør at bedrageri i henhold til § 279 også bliver kort behandlet samt afgrænset fra, da disse vil være tæt forbundet. Afgrænsningen er nødvendig for at finde området, hvori § 279 a er anvendelig.

Behandlingen af § 279 a vil kunne give anledning til en bred behandling af alle domme, hvori der bliver brugt digitale medier. Der vil dog kun blive fokuseret på domme, som kunne blive henvist til straffelovens kapitel 28 om Formueforbrydelser med henblik på domme, der kunne behandles under § 278 og § 280. Dette betyder, at der vil være mange domme, der f.eks. omhandler hævekort eller skyldnersvig i henhold til § 283, der ikke vil blive behandlet i dette speciale.

Grundet fokuset på § 279 a vil der blive afgrænset til IT-kriminalitet, hvilket betyder, at i tilfælde hvor der er begået kriminalitet, som ikke er relateret til digitale medier, vil disse blive medtaget i de tilfælde, hvor de er brugt til at undersøge retstilstanden, samt sammenspillet med strafframmen.

Der vil desuden ikke tages højde for andre former for IT-kriminalitet end de ovenstående, da dette ikke er relevant for paragrafferne, som er nævnt ovenfor. Dette er grundet en antagelse om, at hvis der er tale om hacking eller malware, vil dette hverken gå under databedrageri, underslæb eller mandatsvig.

1.3 Metode

Den retsdogmatiske metode⁷ vil blive benyttet til at beskrive gældende ret indenfor emnet databedrageri i sammenspil med underslæb og mandatsvig. Her vil den blive brugt til at analysere og systematisere gældende ret.

Der vil blive brugt den danske straffelov samt strafferådets overvejelser, der har fungeret som forarbejder til paragraffen om databedrageri. Dette vil blive benyttet som fortolkningsbidrag.

Indenfor det valgte emne er der mange domme om de individuelle paragraffer. Dog er det ikke alle dommene, som er relevante, og der vil blive udvalgt nogle domme. Disse domme vil blive inddraget

⁷ Munk-Hansen, Carsten, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 64

for at få en dybere forståelse af, hvordan disse paragraffer overlapper og sammenspillet imellem dem.

For at opnå en større baggrundsviden vil der være inddraget juridisk litteratur samt statistikker og andet fra det kriminalpræventive råd. Dette fungerer som fortolkningsbidrag. Dog er det vigtigt at notere, at oplysninger fra det kriminalpræventive råd ikke tæller som en juridisk kilde. Det er dog vigtigt at notere, at databedrageri er et emne, hvorom der ikke findes særligt meget litteratur. Dette betyder, at det kan være svært at henvise eller sammenligne dette emne med anden litteratur.

Litteraturen vil herefter blive sammenlignet med praksis for at se om der sammenhængen mellem teori og praksis.

1.4 Specialets opbygning

Specialet har fokus på databedrageri og dennes sammenspil med underslæb og mandatsvig. Dog bliver databedrageri ikke behandlet som den første af disse paragraffer, hvilket ville være forventeligt. Grundlaget for at behandle underslæb før databedrageri, er for at kunne sammenligne domsanalyserne fra underslæb ned til databedrageri. Hvilket giver en mulighed for at sammenligne og analysere med fokuset på databedrageri. Mandatsvig er behandlet som den sidste af de 3 paragraffer da denne er en opsamlingsbestemmelse til de andre. Dette betyder at den kun skulle benyttes på tilfælde hvori underslæb og databedrageri ikke benyttes, dette gør også at den nemmere kan den nemmere kan sammenlignes med de paragrafferne som den henviser til. Herudover giver det et nemmere sammenligningsgrundlag, eftersom mandatsvig skulle være sekundær i henhold til de andre.

Kapitel 2 – IT-kriminalitet

2.1 Hvad er IT-kriminalitet

Når man arbejder med IT-kriminalitet, vil der være tale om en forbrydelse, som er foretaget ved hjælp af et digitalt medie såsom en computer. Der er i Straffelovrådets betænkning om datakriminalitet⁸ et kapitel, der omhandler ”datateknikken”. I dette kapitel gennemgår Straffelovrådet, hvad der betragtes som datateknik, hvilket der bliver omtalt som digitale medier i dette speciale. Rådet kommer frem til en bred definition af, hvad der er at betragte som datateknik. Definitionen omhandler blandt andet terminaler og centralenheder, hvilke begge er defineret i betænkningen, og er specificeret på en måde, hvori computere, mobiler samt andre digitale medier

⁸ KBET 1985 nr. 1032 Straffelovrådets betænkning om datakriminalitet

nemt kan kategoriseres under samme definition. På grund af denne brede definition, er paragraffen både anvendelig på alle de former for digitale medier vi har i øjeblikket, og vil formentligt også være det i fremtiden.

IT-kriminalitet er et yderst bredt begreb. Dette er sammenhængende med det ovenstående afsnit om definitionen af digitale medier. IT-kriminalitet kan opdeles i tre forskellige kategorier⁹: computer-integritetsforbrydelser, computer-assisterede forbrydelser og computer-indholdsforbrydelser. I dette speciale er der fokus på computer-assisterede forbrydelser. Nogle eksempler på IT-kriminalitet kan være hacking, phishing, identitetstyveri eller databedrageri. Disse tilfælde rummer ikke alle former for IT-kriminalitet, hvilket viser, at det er et omfattende område. Samtidigt er området i konstant udvikling. Det samme sker med udviklingen af de digitale enheder der bliver benyttet, samt at kriminelle konstant finder nye måder at tilegne sig penge.

2.2 Udviklingen af IT-kriminalitet

Som nævnt ovenfor er der kommet mange former for IT-kriminalitet. Der er desuden nævnt et såkaldt ”romance scam” i indledningen, hvilket bliver mere udbredt. Som nævnt i indledningen er der her tale om en forbrydelse, hvor der bare i USA er anmeldt 1 milliard dollars i tab i 2021. Problemet med IT-kriminalitet er, at meget af det, specielt former som hacking eller ”romance scam”, ikke bliver anmeldt, hvilket betyder, at der kan være mange tilfælde af kriminalitet, som ikke kendes, og der kan være tale om større summer af penge end forventet.

Center for cybersikkerhed (CFCS) publicerer hvert år en artikel omhandlende cybersikkerhed. Den seneste er ”Cybertruslen mod Danmark 2021”. I denne artikel fremgår det, at IT-kriminalitet ikke blot er et stort problem men et konstant voksende emne. Dette sker både, fordi der er mange penge indenfor dette emne, samt at der er en stadigt voksende gruppering, som bliver dygtige til at benytte computere. Samtidig mener CFCS ikke kun problemet er at der findes individuelle kriminelle der benytter digitale medier. Det store problem er at lande, ofte som en del af deres efterretningstjenester, har evnerne til at udføre cyberangreb mod andre lande enten for spionage, berigelse eller for at skade et lands infrastruktur.

Som nævnt ovenfor er der flere kriminelle end tidligere, der benytter digitale medier. Dette kan også ses i statistikkerne fra det kriminalpræventive råd¹⁰. Den nævnte statistik indeholder ikke alle former for IT-kriminalitet. Dog er der en tydelig udvikling i mængden af danskere, der er bliver

⁹ <https://dkr.dk/it/it-kriminalitet-i-tal>

¹⁰ <https://dkr.dk/it/it-kriminalitet-i-tal>

udsat for IT-kriminalitet. I 2018 var det 3% af den danske befolkning, der blev udsat for den type kriminalitet, der undersøges, mens det i 2020 var 5%. Dog er der et ekstra spørgsmål i statistikken, hvilket ikke gør dem direkte sammenlignelige. Det er dog stadig en klar indikation om, at IT-kriminalitet er et større problem end tidligere, og det vil formentligt fortsætte med at vokse og blive mere udbredt. Herudover er der et stort mørketal inden for mange former for IT-kriminalitet¹¹. Dette er dog mindre i tilfælde, hvor der er tale om et økonomiske tab end i tilfælde, såsom chikane. Mørketallet kan dog stadig være en indikation på, at selvom der har været en stigning i antallet af IT-kriminalitet, er tallet noget højere end forventet. Dette kan bunde i, at det kan være svært at opdage i forhold til fysiske forhold, samtidigt med at der forbindes en vis skam i at være blevet snydt.

En anden årsag til at der afgjort flere sager efter paragraferne, der har med IT-kriminalitet at gøre, er at der, som nævnt i indledningen, er sket et skift på måden sagerne bliver betragtet efter dommen U.2014.1688.V. I denne dom blev der truffet en afgørelse, som forsagede, at der efterfølgende skete en ændring i betragtningen af, hvilke paragraffer forskellige former for kriminalitet kunne dømmes under.

Kapitel 3 – Underslæb

3.1 Straffelovens § 278, underslæb

Bestemmelserne der bliver behandlet i dette speciale, §278-280, er alle en del af straffelovens kapitel 28, som omhandler formueforbrydelser, hvilket betyder, at der skal være tale om en vinding og tab eller risiko herfor. Dette betyder også, at der er økonomiske aspekter, der går igen i alle paragrafferne, samt at de benytter samme strafudmåling i henhold til § 285, som har en straf ramme på 1 år og 6 måneder. Hvis der er tale om skærpende omstændigheder eller sager af særlig grov beskaffenhed, bliver § 286, stk. 2 benyttet. Denne paragraf har en straf ramme på op til 8 år. I Kommenteret straffelov – speciel del skriver de ”*Strafferammerne for §§ 276-283 er samlet i §§285-287. Derved søgte man »at gennemføre Ensartethed i Behandlingen saa fuldkomment, at den ret ørkesløse Strid om den rette afgrænsning mellem Tyveri, Underslæb, Bedrageri osv. Mister praktisk Betydning«*”¹².

¹¹ Kruize, Peter, Internetkriminalitet 2017, Det kriminalpræventive råd.

¹² Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 652, 3. afsnit

Straffelovens § 278 omhandler underslæb og har følgende ordlyd:

”For underslæb straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i hans varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277,

2) fragår modtagelsen af pengelån eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag,

3) uretmæssig forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter ikke dispositioner over købte genstande, med hensyn til hvilke en sælger har forbeholdt sig ejendomsret, indtil købesummen er betalt.”

Underslæb er, som nævnt ovenfor, når en person tilegner sig en ting eller et pengebeløb, som allerede var i personens varetægt. Der er et krav til, at der skulle have været et berigelsesfortsæt for at kunne blive dømt i henhold til denne paragraf. Dette fastslog Østrelandsret i dommen,

U.1957.649.Ø, der omhandlede en sagfører, der udsatte sine klienter for en økonomisk risiko.

Samtidigt fastslog den førnævnte dom også, at blot risiko for økonomisk tab på fuldbyrdelsestidspunktet ville være nok til at kunne blive straffet. Fuldbyrdelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor en person ville kunne blive straffet for udførelsen af en kriminel handling.

Fuldbyrdelsestidspunktet er vigtigt for at etablere, hvilken bestemmelse, der bliver benyttet.

U.1957.649.Ø fastslår, at selv om der ikke nødvendigvis er lidt et tab, fordi det finansielle aktiv er leveret tilbage, vil man stadig kunne blive straffet for at have udsat en anden person eller virksomhed for, potentielt at lide et økonomisk tab.

Denne bestemmelse, samt de følgende, der vil blive behandlet, har alle kravet om, at der skal være sket en ”uberettiget vinding”, hvilket betyder, at der skal være et økonomisk aspekt. Dette betyder også, at der enten skal være et tab eller risiko herfor. Hvis der ikke er tale om, at der er en vinding og tab eller risiko herfor, vil disse bestemmelser, som ligger under straffelovens kapitel 28 omkring formueforbrydelser, ikke kunne finde anvendelse.

§ 278, stk. 1, nr. 1 omhandler rørlige genstande. Under dette emne omhandler sagerne for eksempel svigagtigt dobbeltsalg¹³. Eftersom dette speciale omhandler sammenspillet med databedrageri, vil dette afsnit om rørlige genstande dog ikke finde anvendelse.

Stk. 1, nr. 2 omhandler situationer, hvori en person har et lån eller lignende. Det er en paragraf, som sjældent bliver benyttet. Der er få sager om dette emne, der omhandler tilegnelse af en leaset bil, men dette er ikke relevant for dette projekt, og vil herefter ikke blive behandlet.

Stk. 1, nr. 3 er den der findes flest domme på, og som vil behandles mest i dette speciale. Som nævnt ovenfor omhandler denne del af paragraffen pengebeløb, som der bliver uretmæssigt brugt. Dette omhandler ofte advokater, kasserer eller lignende, da disse får pengebeløb betroet til brug på et senere tidspunkt eller som opbevaring indtil et senere tidspunkt. Nogle eksempler på sådanne tilfælde kan findes i dommene Tfk2006.633.V, hvor en butiksansat tilegner sig kunders kontantbetalinger eller U.1957.649.Ø, som er nævnt ovenfor, hvor en sagfører tilegner sig en klients obligationer.

Som nævnt skal penge være betroede til en person som herefter begår underslæb. Hvad betydningen af at pengene skal være ”betroede” er, findes ikke i straffeloven eller dennes forarbejder, hvorefter man må benytte sig af litteraturen samt retspraksis til at udlede hvad dette indebærer. I

Kommenteret straffelov – Speciel del, nævner de en lukket konvolut som et eksempel, beløbet i denne konvolut er uden tvivl betroede. Det samme gælder i situationer hvor pengene har skulle holdes separate fra modtagerens penge. Der er dog ingen formulering eller direkte afgrænsningen af hvad betroede penge indebærer, hvilket betyder at der skal en konkret vurdering til hver gang sådan en sag skal behandles¹⁴.

Der bliver stadigt afsagt en del domme om dette emne. Nogle af disse domme vil hernæst blive behandlet og senere sammenlignet med andre paragraffer for at se, hvorvidt de har et overlappende område.

3.2 Domme

Tfk2015.919

Der er i denne sag blevet begået underslæb for et samlet beløb på 250.000 kr. Underslæbet er begået af en kvinde, T, der arbejdede som social- og sundhedshjælper i et bofællesskab, hvor hun blandt

¹³ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 676, 2. afsnit.

¹⁴ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 679.

andet havde hovedansvaret for en af beboernes, F's, økonomi. Beboeren var både fysisk og psykisk handicappet.

Der er i sagen forelagt informationer for Byretten om en række kontanthævninger, som T har foretaget fra F's konto, hvor anklagemyndigheden har beviser på tidspunkterne for de forskellige hævnings, og herigennem viser at nogle af disse hævnings er foretaget udenfor T's arbejdstid. Herudover er der lavet et skøn på T's udgifter samt indtægter, hvilket viser, at der er et formodet overforbrug på ca. 300.000 efter, at det er skønsmæssigt nedsat grundet usikkerheden af kontanthævninger.

Et revisionsfirma har gennemgået sagen. De kommer frem til, at der i den 5-årige periode, hvor dette står på, er hævet et samlet beløb på 413.730 kr. fra F's konto. Det bliver konkluderet, at T, som er den primære kontaktperson, har stået for størstedelen af disse hævnings. Dog forklarer T, at disse penge er hævet på vegne af F, da T hæver pengene, og giver dem til F, når hun beder om dem. Dog er der ikke udfyldt bilag og underskrifter til disse hævnings, som der er forskrevet. Derudover er de fleste af F's udgifter ikke betalt med kontanter, eftersom betalinger for ture, herunder ture til tandlæger, taxa og andet, bliver trukket direkte fra hendes konto. Dette betyder, at de kontante udgifter, som F har haft, primært er personligt pleje, gaver, lomme penge og lignende, samt der er beviser på kontantbetalinger til nogle taxature.

Grundet F's fysiske begrænsninger var hun ikke i stand til at være ude og handle alene, hvilket forsagede, at der oftest var en person fra personalet med ude og handle, udover de sjældne gange hvor der har været et familiemedlem med. Dette betyder, at der ikke ville være mange muligheder for, at F kunne benytte kontanter uden at personalet ville have viden om forbruget.

Der var løbende notater i en dagbog, samt forklaringer fra F, hendes søstre og nogle ansatte, der giver et billede af F's forbrug, som er yderst misvisende i forhold til den situation, som T har opsat, hvor hun ofte hævde og gav penge til F. Dette sker, eftersom F, i henhold til forklaringerne, ofte manglede penge, og ikke havde råd til selv små beløb, som skulle bruges til at betale til personlig pleje eller lignende. Manglen af kontanter og mulighed for at betale fremkommer selv få dage efter, at der har været hævnings på flere tusinde kroner fra hendes konto.

T havde som hovedansvarlig for F's konto adgang til F's hævekort, hvilket hun ved flere lejligheder har taget med hjem til sig selv. Dette har været til ulejlighed for T selv, da hun har været nødsaget til at hæve kontanter og indlevere disse til F, selv under sine ferier. Retten mener, at dette forhold kunne betyde, at T ikke ønsker, at der var andre, der havde indsigt i F's økonomi.

Retten anser det som bevist, ud fra en samlet vurdering, at T selv tilegnede sig en stor del af penge, og at hun derfor er skyldig i underslæb. Dette er bestyrket af, at T havde et overforbrug, som T's kontanthævninger fra hendes egen konto ikke ville kunne dække, selvom det kan være svært at bedømme ud fra gaver fra familie samt mulig økonomisk støtte fra hendes kæreste.

Grundet den store usikkerhed med hvor stort en del af det hævede beløb T har tilegnet, finder Retten T skyldig i underslæb på et skønsmæssigt fastsat beløb på 250.000 kr.

Herudover bliver T af Byretten straffet i henhold til straffelovens § 286, stk. 2, der betyder at sagen bliver betragtet som værende af særligt grov beskaffenhed, grundet T's stilling som kontaktperson samt at T havde omsorgsmæssigt ansvar for F, som var en svag beboer på en institution. T bliver af Byretten straffet til 1 års betinget fængsel, med dissens 2-1. Grunden til at den blev gjort betinget, er grundet formildende omstændigheder, såsom at T har mistet sit arbejde, fået psykiske skadevirkninger, og at institutionen ikke har skridt ind, selvom der var grundlag for dette.

Mindretallet ville give 60 dags ubetinget fængsel grundet grovheden ved at have udnyttet en svag beboer, som hun havde ansvaret for, men var ellers enig med flertallet. Udover dette skal T betale 250.000 kr. til F som erstatning.

Sagen bliver anket til Landsretten af T, Landsretten mener, at dommen er passende udmålt, dog er Landsretten enige med mindretallet i Byretten. Da T ikke er egnet til at udføre samfundstjeneste, mener Landsretten ikke, at der er grundlag for at gøre hele dommen betinget. Herudover nedsætter de erstatningen med 100.000 kr. grundet en udbetaling til F fra kommunen.

Det interessante ved denne dom er, at der er mange overvejelser. Blandt andet kommer Byretten i denne sag ind over grundlaget for brugen af § 286, stk. 2, hvor man her kan se, at det er grundet T's stilling som omsorgsperson for F. Dette er langt fra tilfældet i alle situationer med underslæb, men demonstrerer godt hvad selve paragraffen beskytter samt nogle af de overvejelser, der bliver benyttet til at afgøre, om der er særligt skærpende forhold.

Herudover er der tale om dankortmisbrug, hvilket også kunne tælle under andre paragraffer. Dog er T ansvarlig for F's økonomi, hvilket betyder, at hun havde ret til at benytte kortet, og havde fået denne betroet både af institutionen og F.

I sager som denne, hvor der ikke har været nogle direkte overførsler, er pengene meget svære at spore, hvilket betyder, at der bliver lavet en skønsmæssig vurdering af hver deres situation ud fra normale omkostninger og forklaringer. I situationer som de efterfølgende domme, hvor kriminaliteten har bevæget sig online, er det tydeligt at se forskellen i præciseringen af beløbet,

samt hvad pengene er benyttet til. Det er yderst vigtigt for at kunne afgøre, om der er sket underslæb, hvorvidt der har været en vinding samt et berigelsesmotiv, hvilket der i denne sag antages ud fra de givne oplysninger. Hvis dette havde været overførsler, ville der have været et direkte spor samt et præcist beløb, hvilket gør, at det bliver nemmere at afgøre, hvad der er sket, samt hvorvidt det kun er T, der har fået en vinding eller om vindingen også udvider sig til en tredjemand.

I Byrettens dom er det samtidigt interessant at se på den formildende omstændighed, der omhandler arbejdspladsen. Retten mener, at institutionen, hvor T arbejdede, burde have reageret på, at T havde taget F's kort med hjem, hvilket de har haft flere tilfælde, hvor de kunne afgøre, at T ikke fulgte forskrifterne. Den fysiske situation, der har været, har således haft en indflydelse på strafudmålingen. Hvis dette havde foregået ved hjælp af et digitalt medie, havde der muligvis været et andet ansvar ved institutionen. Dette kan der dog ikke konkluderes på, eftersom Byretten ikke behandler dette emne nærmere.

TfK2016.779

Denne sag omhandler tre forskellige forhold, der er foretaget af en revisor, T, som benytter hans stilling til at overføre penge fra forskellige konti til hans egen benyttelse.

Der er som nævnt tre forhold i denne sag. I det første forhold har T først overført 351.890 kr. til en bankkonto, som han rådede over, og efterfølgende overført 37.911,25 fra samme bankkonto til en anden bankkonto, som han ligeledes rådede over. Den tiltalte benyttede efterfølgende de indsatte penge fra disse bankkonti til egen fordel, hvilket han også selv bekræfter.

I det andet forhold, som foregår samtidigt med det første forhold, har T samlet overført 237.089,25 kr. mellem de to bankkonti, som han rådede over, hvilket forsagede et tilsvarende tab for den ene part.

Det tredje og sidste forhold omhandler checks, hvor den tiltalte har benyttet checks, der samlet løb op i 168.281, der var knyttet til en konto, som han rådede over.

I dette tilfælde bekræfter T, at han både har lavet overførslerne samt benyttet checks til at hæve penge. Dog mener T, at pengene i forhold et og to, tilfaldt ham grundet hans arbejde som administrator og revisor for parterne. Han kunne dog ikke grundet skattemyndighederne benytte sine egne bankkonti.

Københavns Byret finder, at T har benyttet en retsstridig måde til at skaffe sig en uberettiget vinding, hvilket han må have indset. Dette betyder, at T bliver straffet til 6 måneders betinget fængsel efter straffelovens § 285, stk. 1, jf. § 278, stk. 1, nr. 1, samt at han frakendes retten til at udøve virksomhed som statsautoriseret revisor i 3 år. Herudover tager Byretten ikke stilling til erstatningskravene, hvilket de henviser til et eventuelt civilt søgsmål.

T ankede efterfølgende denne sag til Landsretten med påstand om frifindelse, mens anklagemyndigheden påstår skærpeelse. Der fremkommer nye forklaringer i Landsretten, men intet der er vigtigt for denne analyse, eller som ændrer resultatet, da Landsretten finder den tiltalte skyldig, og tiltræder rettighedsfrakendelsen.

Det interessante ved denne dom vedrører, at T rådede over disse konti ud fra beskrivelsen i dommen. Der kunne også have været tale om en stillingsfuldmagt, hvilket ville have betydet, at pengene ikke ville have været i den tiltaltes varetægt, og han derfor ikke ville kunne straffes for underslæb men snarere mandatsvig eller databedrageri. Dette har hverken Byretten eller Landsretten dog ikke taget stilling til, hvilket ville have været en interessant diskussion, da en råden over en konto også kan forefindes i situationer, hvor man sidder med adgang til en virksomheds økonomi. Herudover er der intet nævnt omkring brugen af digitale medier til overførsel af pengene, da de blot er rykket mellem konti i de første to forhold, hvilket også kunne have betydet, at retten ville være i stand til at benytte databedrageri til denne del.

TfK2017.1158/2

I denne sag er der adskillige tiltaleforhold. Tiltalte, T, bliver anklaget for databedrageri, subsidiært underslæb og tertiært mandatsvig. Der er 2 forhold i denne sag, dette sker eftersom der har været tilegnelse af et pengebeløb, og at T har ændret i kirkebogen for at give urigtige oplysninger om hendes forhold med den forurettede, F. F led et tab på 8,7 millioner.

Forhold 2, som omhandler urigtige oplysninger, vil ikke blive behandlet, da dette ikke er relevant for dette speciale.

I forhold 1 har T tilegnet sig en samlet mængde penge på 8,7 millioner. Af dette beløb har T elektronisk overført 6,3 millioner til sig selv og sin samlever/ægtefælle. Herudover har T overført ca. 2,4 millioner til tredjemand af flere årsager. T havde mulighed for at tilegne sig dette beløb, da hun var den økonomiske værge for F.

Byretten opdeler forhold 1 i to situationer, hvilken de straffer på hver deres måde, databedrageri på ca. 8 millioner og underslæb på 625.000 kr. Databedrageriet vil blive nærmere behandlet i afsnit 4.3.

Retten laver denne opdeling efter, hvordan pengene er blevet overført. Ved databedrageri har T selv overført dem, mens ved underslæb har hun anmodet en ansat i banken om at flytte pengene fra F's konto til T's egne konti.

T erkender, at hun har fortaget overførslerne samt at T har fået banken til at overføre penge for hende, som en del af hendes ansvar som økonomisk værge for F. T siger at overførslerne for samlet 600.000 kr. var til underhold af T efter ønske fra F. Der er dog ingen beviser på dette, og det er heller ikke sandsynliggjort ud fra sagens oplysninger.

Byretten dømmer T til 4 års fængsel efter straffelovens § 286, stk. 2, da de betragter sagen som værende af særlig grov beskaffenhed grundet, at T indtog en særlig betroet stilling som værge, at forløbet varede over flere år samt at der var tale om et større beløb. Herudover bliver T's ejendom, herunder ejerpantebrev, som hende og hendes mand lever i, konfiskeret, da det er erhvervet for midler fra udbyttet i sagen. Strafudmålingen er fastsat ud fra de urigtige oplysninger, databedrageri og underslæb.

T anker herefter sagen til Landsretten med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse og frifindelse for påstand om konfiskation, mens anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

T nægter sig fortsat skyldig for det anklagede, eftersom hun mente, at overførslerne var berettigede. Dog fremkommer der ikke andre nye relevante oplysninger, hvilket betyder, at Landsretten agerer på samme grundlag som Byretten, hvorefter de også stadfæster Byrettens afgørelse. Dog gør Landsretten også gældende at forholdet 1, der omhandler pengene, har haft systematisk karakter.

Det interessante i denne dom er, at retten vælger at opdele i både databedrageri og underslæb. Hvis retten betragter penge som værende betroede til T, som er kravet for underslæb, er det ikke nødvendigt at benytte sig af databedrageri bestemmelsen. Dette kan ses i Tfk2016.779. I Tfk2016.779 er der dømt for underslæb, hvor den tiltalte har lavet elektroniske overførsler. I dommen er der intet nævnt i henhold til brugen af digitale medier eller hvorvidt dette har en indflydelse.

Derudover har retten intet nævnt i henhold til personen, der er involveret fra bankens side. Grundet involveringen af en fysisk person fra F's bank kunne der muligvis være tale om bedrageri i henhold

til straffelovens § 279, eftersom denne person har stået for overførslerne på baggrund af efterspørgsel fra T. Denne brug af banken kunne betragtes som at fremkalde en vildfarelse i personen, der laver overførslen, eftersom T er økonomisk værge, men benytter sig af banken til at overføre beløbet til hendes egen konto, hvilket hun var uberettiget til. Retten diskuterer ikke nærmere, hvorfor de benytter sig af databedrageri og ikke underslæb, hvilket der også burde være en mulighed, herudover bliver der ikke diskuteret om der kunne være tale om bedrageri. Retten tager grundlag i anklageskriftet fra anklagemyndigheden, eftersom der i anklageskriftet er nedlagt påstand om databedrageri er dette formentlig grunden til at den bliver benyttet som den primære, mens bedrageri ikke bliver bragt op, da situationen ikke nødvendigvis krævede denne paragraf, og de benytter sig af samme straf ramme.

TfK2021.405

Der har i denne sag været en økonomiansvarlig, T, for en sportsforening, som har overført 260.640,56 kr. fra en konto tilhørende sportsforeningen til hendes egen konto samt tilegnet sig 371.610,47 kr. fra kassebeholdningen, der også tilhørte sportsforeningen.

Den tiltalte har i dette tilfælde tilstået begge forhold, hvorefter at Byretten dømte hende til 10 måneders betinget fængsel, så længe hun udfører 150 timers samfundstjeneste. Der er givet denne straf efter hun også har tilbagebetalt beløbet, som hun havde tilegnet sig.

Sagen er efterfølgende blevet anket til Landsretten, hvor anklagemyndigheden har påstået skærpsen, og tiltalte har påstået stadfæstelse. I Landsretten er der fremkommet en kvittering for, at hun havde tilbagebetalt pengene. Efter dette stadfæster Landsretten, Byrettens afgørelse uden nogen ændringer.

Det der gør denne sag interessant i forhold til TfK2016.779 er kombinationen mellem IT-kriminalitet grundet overførslerne samt tilegnelsen af rede penge. Begge dele har været hende betroet, hvilket betyder, at de går under samme paragraf, § 278, stk. 1, nr. 3. Dog har de i denne dom valgt at benytte straf rammen i § 286, stk. 2, hvilket omhandler forbrydelser af særligt grov beskaffenhed. Det er ikke behandlet af hverken Byretten eller Landsretten, hvad der forårsager denne særligt grove beskaffenhed. Der er intet nævnt om, hvorvidt der har været andre parter involveret, og beløbet i denne sag er lavere, end den var i TfK2016.779, hvor denne skærpselse ikke bliver benyttet. Hvad der forårsager denne skærpselse i henhold til ovenstående, er som sagt uvist, i denne dom har hun fået en længere betinget fængselsstraf for et mindre beløb, end i TfK2016.779 hvor der

er tale om en professionel, der får rettigheden i forbindelse med sit erhverv. Herudover får revisoren fra Tfk2016.779 også frakendt rettigheden til at udføre sit erhverv, hvilket kan spille ind i forskellen på afgørelserne i de to domme.

Denne dom er rigtig interessant at se i henhold til Tfk2017.1158/2, eftersom begge sager indeholder et forhold, hvori den tiltalte selv har overført penge til deres egne konti. I hver af disse sager er de tiltalte blevet dømt efter forskellige paragraffer. I Tfk2017.1158/2 benytter retten sig af databedrageri til at straffe den tiltalte, hvorimod i denne dom, Tfk2021.405, benytter retten sig af underslæb til at straffe den tiltalte. Der er intet nævnt i nogle af dommene omkring grundlaget for, hvorfor retten vælger at benytte de paragraffer de benytter, hvilket betyder, at det eneste grundlag, der kan henledes til, er anklageskriftet, hvor de forskellige paragraffer er benyttet som påstand mod de tiltalte. Dette giver dog et problem i henhold til, om det er nødvendigt med dem begge, eftersom de benytter samme straf ramme, og hvorvidt de i situationer hvor der blot er tale om elektroniske overførsler kan vælge den paragraf, som man ønsker.

Kapitel 4 –Databedrageri

4.1 Forskellen mellem straffelovens § 279 og § 279 a

Hvis man skal arbejde med databedrageri i henhold til straffelovens § 279 a, er det nødvendigt at starte med at behandle § 279 som omhandler bedrageri.

§ 279 lyder: *”For bedrageri straffes den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.”* Mens § 279 a har følgende ordlyd: *”For databedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af sådan databehandling.”*

Hvis man gennemgår bestemmelserne, er der ligheder såsom, at der skal være sket en uberettiget vinding. Dette betyder, at der skal være et økonomisk aspekt til disse typer af kriminalitet. Der er dog en væsentlig forskel i udførelsen. Bedrageri har et menneskeligt aspekt, da den kræver, at man skal *”fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse”*, hvilket kun kan ske, når man arbejder med et andet menneske. Vildfarelse kan for eksempel ske ved at give positivt urigtige informationer eller

lignende, hvor man forsøger eller udnytter, at en fysisk person laver en fejl eller ikke har mulighed for at træffe en ordentlig beslutning med alle oplysninger.

Når der er tale om rent elektronisk bedrageri, hvor der ikke har været kontakt med mennesker, men kun er blevet ændret eller slettet informationer i et program, vil der være tale om databedrageri i stedet. Som det er nævnt i kapitlet om IT-kriminalitet, er der mange former for kriminalitet, hvori man benytter en computer. Dette kan være ved at slette data, tilgå en anden persons eller en virksomheds data eller at overføre penge fra en konto til en anden. For at disse typer af kriminalitet falder under bestemmelsen om databedrageri, skal der som følge af handlingen være en vinding for personen. Dette betyder, at der er mange former for IT-kriminalitet, hvor der bliver ændret, tilføjet eller slettet data, som ikke nødvendigvis er databedrageri. Dette vil ofte kunne være hærværk eller hacking i stedet. Dette gør, at det er vigtigt at se på, om der har været et økonomisk aspekt, som har været årsagen til forbrydelsen.

Bedrageri og databedrageri kan dog nemt blandes sammen i tilfælde, hvor begge dele har foregået. Et kendt eksempel på dette er sagen om Britta Nielsen, hvor hun bliver dømt for groft bedrageri¹⁵, selvom hun har fået vindingen ved at overføre penge til sig selv gennem computeren. I dette tilfælde var årsagen til dette, at der har været en person, som skulle kontrollere og godkende disse transaktioner, hvorved der har været tale om, at personen var blevet påført en vildfarelse. Sådanne situationer kan gøre det svært at benytte den rigtige bestemmelse, da der nemt kan argumenteres for benyttelsen af dem begge.

Dette behandler Lasse Lund Madsen også i hans artikel, hvori han skriver: *”Men man bør nok samtidig gøre sig klart, at en fuldstændig sikker og entydig grænsedragning mellem § 279 og § 279 a ikke altid er mulig at fastsætte. Grænserne vil undertiden være flydende, og det vil i visse situationer nærme sig en slags hjemmelsmæssig smagssag, om man foretrækker den ene bestemmelse frem for den anden.”*¹⁶ Dette skriver han af den årsag, at der i mange tilfælde vil være svært at komme helt uden om, at der på et tidspunkt, vil være mennesker involveret i mange tilfælde. Dog vil disse mennesker ikke altid have en direkte effekt på sagen, da en lagerarbejder, der afsender en vare, ikke har en indflydelse på situationen, og dette bare er en automatiseret proces. Disse bestemmelser benytter også samme strafamme, hvilket betyder, at Lasse Lund Madsen kan have ret i, at det bare er en smagssag. Dog er databedrageri i den nuværende verden, alt efter

¹⁵ <https://advokatwatch.dk/Advokatnyt/Sager/article11950865.ece>

¹⁶ U.2016.343, Lasse Lund Madsen: Bedrageri i den digitale virkelighed, kapitel 2.1, afsnit 3.

fortolkningen af afgrænsningen mellem bedrageri og databedrageri, noget mere vidtrækkende, og har en effekt på en lang række af situationer, hvori der ikke indgår mennesker, men der blot er foretaget en overførsel.

En anden forskel på bestemmelserne er fuldbyrdelsestidspunktet. I § 279 vil fuldbyrdelsen være i det øjeblik, hvor der findes et formuetab eller risiko herfor. Dette kan være sent i processen i henhold til, at der skal være benyttet vildfarelse, og der skal have været en situation, der har ledt til dette punkt. I modsætning til dette har § 279 a fået et fremrykket fuldbyrdelsestidspunkt, som sker i det øjeblik, at der bliver ændret, tilføjet eller slettet data fra et program¹⁷. Dette kan have den betydning, at der kan være tilfælde, hvor der ikke er nået at blive flyttet penge, som skaber en vinding eller et tab, så længe dette har været for øje, da fuldbyrdelsen finder sted.¹⁸

4.2 Straffelovens § 279 a, databedrageri

Bestemmelsen om databedrageri blev indført i 1985, efter en betænkning fra Straffelovrådet, hvori rådet bearbejder den, på det tidspunkt, nye digitalisering, og hvad dette medfører. Betænkningen var vidtrækkende, og bliver stadig benyttet snart 40 år senere, da denne har lagt grunden for fortolkningen af adskillige begreber, som bliver benyttet i retspraksis. Nogle af disse begreber og definitionen af dem er behandlet i kapitel 2.1. Denne bestemmelse er utroligt bred, hvilket nødvendiggør, at der skal findes praksis på området, for at se hvilke situationer den bliver benyttet. Grunden til at bestemmelsen er så bred, som den er, grunder i dens ordlyd, hvor der står ”... *at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af sådan databehandling.*” Denne bestemmelse kan opdeles i 2 led. Det første led, omhandler ændring, tilføjelse eller sletning, hvilket giver en afgrænset ramme som bestemmelsen kan benyttes på. Bestemmelsen bliver dog betydeligt udvidet i det andet led, hvilket betyder at samlet set så kan næsten alt elektronisk databehandling som ikke er ”korrekt brug” har mulighed for falde ind under en del af denne bestemmelse¹⁹.

Der er dog et krav til, at der skal foreligge en uberettiget vinding, hvilket gør, at der er meget IT-kriminalitet, hvor der indgår databehandling, som ikke vil være databedrageri. Af denne grund er det vigtigt at betragte ordlyden af bestemmelserne, såsom underslæb, hvor pengene skal have været

¹⁷ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 694, 1. afsnit

¹⁸ U.2016.343, Lasse Lund Madsen: Bedrageri i den digitale virkelighed, kapitel 2.2.

¹⁹ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 693, 3-4. afsnit

”betroede”, hvilket har en effekt på hvilken paragraf, der bliver benyttet.

Det interessante ved databedrageribestemmelsen er dog, at der er en række forbrydelser, hvor den, grundet den brede ordlyd, ville kunne benyttes men ikke bliver, da der er andre forhold indblandet, som gør at sagen vil vægte i en anden retning. Et eksempel på dette kan være ”ransomware”, hvor en hacker låser en virksomhed eller persons it-system, og ikke vil give adgang til systemet før de bliver betalt, hvilket går under afpresning. Grunden til at det går under afpresning er, at der er en trussel om betydelig skade på gods, og dette forhold vil gøre at man benytter § 281 omkring afpresning i stedet for § 279 a om databedrageri.

Eftersom der foregår en afvejning af forskellige parametre, kan det blive svært at bedømme hvilken paragraf, der skal benyttes til forskellige situationer. Denne afvejning samt bedømmelse er en af grundene til, at der laves opsamlingsbestemmelser, såsom Mandatsvig, der har en ordlyd der lyder: *”For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§276-279 a...”*. Det interessante ved databedrageribestemmelsen er, at den, grundet den brede definition, som den indeholder, bliver så vidt gribende og derfor virker til at have et stort anvendelsesområde, som også overlapper med mange andre bestemmelser.

4.3 Domme

TfK2005.109/1

Der er i denne sag rejst tiltale mod T for at have begået databedrageri, da han igennem en periode på ca. 2 år og 8 måneder havde misbrugt sin stilling som skadebehandler ved et forsikringselskab. T havde benyttet selskabets IT-systemer til at ændre i sine sager, hvilket har gjort, at T kunne udskrive checks, hvorefter T selv har indløst disse checks. Checkene havde varierende beløb, der var op til 5.000 kr., men samlet set havde T fået en uberettiget vinding på 1.282.446 kr., hvilket har ført til et tilsvarende tab for T's arbejdsgiver.

Herudover er der også en overtrædelse af våbenloven. Denne er dog ikke relevant, men spiller ind i afgørelsen samt strafudmålingen.

T erkender sig skyldig i tiltalen, hvorefter at T bliver dømt til 1 år og 3 måneders ubetinget fængsel. Grunden til straffen, samt at den ikke gøres betinget, udtaler retten som værende baseret på, perioden forholdet har foregået, størrelsen af beløbet samt at T havde misbrugt tilliden, som han havde i hans stilling. Herudover skal T betale en erstatning på 695.129,20 kroner.

T anker herefter sagen til Landsretten med påstand om formildelse. Dog stadfæster Landsretten dommen, da Landsretten ikke mener, at der er nogle nye oplysninger, der skaber et grundlag for at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste.

T anker sagen videre til Højesteretten, stadig med påstand om formildelse, for at få straffen gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste.

I Højesteretten fremkommer der nye informationer om, at T selv har været medvirket til at sikre et beløb på 567.000 kr. hos ham, som er videregivet til hans tidligere arbejdsgiver. Herudover har T afdraget med ca. 295.000 kr. på gælden. Derudover har forsikringsselskabet eftergivet T ca. 220.000 kr., hvilket betyder, at T mangler at tilbagebetale 200.000 til forsikringsselskabet.

Højesteret finder, at straffen burde hæves til 1 år og 6 måneder grundet størrelsen af beløbet samt mængden af overførsler, som T har stået for, som har gjort dette muligt.

Der er dissens i Højesteretten om selve strafudmålingen, da mindretallet på 1 dommer, stemmer for at gøre straffen ubetinget på baggrund af Byretten og Landsrettens afgørelser og grundlag. Flertallet på 4 dommere kommer frem til at 1 år og 3 måneder af T's straf gøres betinget med vilkår om 240 timers samfundstjeneste. Dette sker efter en samlet vurdering, hvor det at T har tilbagetalt en stor del af hans vinding, spiller en stor rolle.

Det interessante ved denne dom er Højesterets ændring af dommen. Ikke blot hæver de straffen begrundet i det store antal af transaktioner, hvilket hverken Byretten eller Landsretten havde kommenteret på, men de gør også en stor del af straffen betinget. Overvejelserne, som Højesteret inddrager til at gøre straffen betinget, er T's gode personlige forhold samt hans medvirken til, at forsikringsselskabet har fået størstedelen af beløbet tilbage, hvilket også kunne ses som en af begrundelserne til at gøre straffen betinget i Tfk2021.405.

Denne dom er et klassisk eksempel på databedrageri, da T hverken ved hjælp af sin stillingsfuldmagt eller ved at blive betroet penge havde mulighed for at få denne vinding. Til gengæld var T i stand til at ændre oplysninger i det system, som han arbejdede med, hvilket betød, at han kunne udlodde penge til sig selv gennem systemet, som han ellers ikke burde have fået.

Tfk2008.873

I denne sag er den tiltalte, T, tiltalt for databedrageri ved at have benyttet sit job som regnskabsassistent, til at i 48 tilfælde overføre en et pengebeløb på samlet 703.444,72 kr. fra virksomhedens konti til T's egne konti igennem en periode på ca. 7 år.

T har tilstået til at have lavet disse overførsler.

Byretten benytter sig af straffelovens § 286, stk. 2, hvilket betyder, at de benytter sig af den skærpede straf ramme. T bliver derfor straffet med 1 års fængsel, hvor 10 måneder af disse er gjort betinget med krav om 120 timers samfundstjeneste, samt at T skal betale erstatning til virksomheden, der har lidt et tab. Grundlaget for at benytte den skærpede straf ramme er karakteren samt omfanget, herunder den tidsmæssige faktor, da dette har foregået over længere tid, og at T havde en betroet stilling i virksomheden.

T anker dommen til Landsretten med påstand om formildelse. Dog stadfæster Landsretten Byrettens dom.

Denne dom er et eksempel på kravene, der bliver lavet til skærpelsen i straffelovens § 286, hvor der, som kan ses i en række andre domme, bliver lagt vægt på det tidsmæssige forhold, samt stillingen den tiltalte har haft på tidspunktet. Denne dom kan ses i forhold til Tfk2016.779, hvori der er en revisor, der begår underslæb mod sine klienter. Disse kan ses som mulige forskelle på at pengene, eller konti i dette tilfælde, er betroede, da der i denne dom sidder en regnskabsassistent, som, ved hjælp af sin stilling, har adgang til konti, og derved kan overføre pengene til sine egne konti, mens revisoren i Tfk2016.779 skal styre diverse konti for dennes klienter, og derved bliver betroede pengene, da disse er fuldt under revisorens kontrol.

Dog kan man muligvis overveje, hvorvidt denne dom nødvendigvis behøver at benytte § 279 a som strafgrundlag, eller hvorvidt regnskabsassistenten, der har begået denne type kriminalitet, ikke handler mod virksomhedens tarv i et formueanliggende, som hun varetager for virksomheden, hvilket passer med kravene i § 280 omkring mandatsvig. Dette er dog ikke behandlet af retten, så det kan der ikke konkluderes på, men det viser nogle af de overvejelser, der kan spille ind, når anklagemyndigheden skal bestemme hvilken paragraf, der skal benyttes.

TfK2011.184

Den tiltalte, T, har i denne sag arbejdet som lønchef i et firma, hvor han samlet har overført 3.342.812 kr. fra sin arbejdsgivers feriekonto til T's egne bankkonti over en periode på 4 år. Dette gjorde han ved at oprette feriepengeanvisninger på tidligere ansatte i lønsystemet. Dog indtastede T sit eget cpr. nr. og bankkonti i stedet for de tidligere ansattes.

Dette er en tilståelsessag, hvilket betyder, at T erkender sig skyldig i at have fortaget disse overførsler for egen vinding. T anerkender hans erstatningspligt, og godtager et erstatningskrav på 2.533.074 kroner, så længe der ikke kommer renter på dette beløb.

Retten dømmer ham til 2 års fængsel, hvor 3 måneder er ubetingede, og han ellers skal udføre 240 timers samfundstjeneste ved brug af straffelovens § 286, stk. 2, hvor retten begrundet den grove beskaffenhed i det betydelige beløb, at det har forgået over længere tid, samt at han var ansat i en betroet stilling. Dog betragter retten det som formildende omstændigheder, at T har medvirket til sagens opklaring, og at han har udvist vilje og evne til at tilbagebetale den aftalte erstatning.

Sagen bliver anket til Landsretten af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse, mens T har påstået stadfæstelse. I Landsretten fremkom der informationer om afbetalingen af T's erstatning, hvorefter Landsretten stadfæster Byrettens afgørelse på samme grundlag som Byretten, dog med en bemærkning af, at T afdrager betydeligt på gælden.

Det interessante ved denne dom er behandlingen af strafudmålingen, hvor man kan se overvejelserne, der spiller ind til at afgøre en sag af denne type. Herudover nævner de, at T er i en betroet stilling, hvilken har en effekt på strafudmålingen. Dette kan også ses i flere af sagerne omhandlede underslæb, hvor dette er nævnt som et punkt i overvejelserne. Denne henvisning til en betroet stilling giver også anledning til at overveje betydningen af en betroet stilling, da det alt efter måden, hvorpå pengene er tilegnet, kan have betydning på hvilken paragraf, der bliver benyttet. Uagtet måden hvorpå kriminaliteten bliver begået, er dette ofte et element i henhold til bedømmelsen af strafudmålingen, eller hvorvidt der er tale om en sag af særlig grov beskaffenhed.

Derudover er en sag som denne et godt eksempel på databedrageri, da T har mulighed for at ændre i et digitalt system. I denne sag har han muligheden på grund af hans stilling, hvilket leder til, at han får en uberettiget vinding, mens selskabet T arbejder for lider et tilsvarende tab. Denne situation har mange ligheder med dommen Tfk2005.109/1, hvor det er en ansat, der benytter sin stilling til at udskrive checks til sig selv.

TFK2017.1158/2

Denne dom er også behandlet i afsnit 3.2, eftersom den både omhandler underslæb samt databedrageri. Der er, som nævnt i dommen under underslæb, tale om en situation, hvori den tiltalte, T, begår databedrageri og underslæb for et samlet beløb på 8,7 millioner kroner, hvoraf 625.000 kroner går under underslæb, hvilket betyder, at der er begået databedrageri for ca. 8

millioner kroner.

I denne dom benytter retten sig af paragraffen om databedrageri for alle de overførsler, som T selv har foretaget. Dette giver god mening i forhold til ordlyden i paragraffen om databedrageri, men er interessant i henhold til, at det resterende beløb behandles som underslæb. Eftersom nogle af pengene betragtes som betroet til T grundet hendes situation som økonomisk værge for F, må man konkludere, at dette også gælder for resten af pengene. Dette tyder på, at så længe den givne situation opfylder kravene til underslæb og databedrageri, er anklagemyndigheden i stand til selv at vælge hvilken af paragrafferne, de vil benytte sig af uden, at dette gør nogen forskel. En anden årsag til, at der kan benyttes en anden paragraf uden at det har en stor forskel, er grundet den fælles straf ramme.

Det eneste der er værd at notere ved dette, er at der i underslæb, er kravet om at blive betroet med pengene, hvilket kan henvise til en særlig stilling i forhold til den forurettede, som kan have en effekt på domsafsigelsen.

I mange af de overstående domme bliver der henvist til en betroet stilling, når der bliver afsagt dom. Dette er dog ikke ensbetydende med, at personen er betroet med penge, som de kan benytte, hvilket kan give forvirring omkring valget af paragraffen. Herudover er der, som kan ses i denne dom, en stor sammenblanding mellem underslæb og databedrageri, hvilket sker, eftersom den brede definition i databedrageri gør, at det kan have et stort overlap med mange andre paragraffer. Denne afgørelse er også rigtig interessant at se i forhold til TfK2016.779, eftersom der ud fra denne afgørelse ikke virker til at være en oplagt årsag til udelukkende at benyttes sig af underslæb.

Kapitel 5 – Mandatsvig.

5.1 Straffelovens § 280, Mandatsvig

Paragraffen om mandatsvig er, ligesom ovennævnte paragraffer, en del af straffelovens specielle del, der omhandler økonomisk kriminalitet. Grundet ordlyden i § 280 som lyder *”For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab*

1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller

2) ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.” vil denne paragraf være en opsamlingsbestemmelse. Dette sker, eftersom der står *”så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a...”* hvilket har den betydning, at bestemmelsen,

ofte bliver benyttet, når det er svært at indplacere situationen på andre bestemmelser. I den Kommenteret straffelov – Speciel del, 11. udgave, behandler de kort problemet med, at der er tale om gamle love, hvilket har ledt til at: *”Anklagemyndigheden har derfor søgt at få forskellige former for »moderne« kriminalitet henført under mandatsvig, der opfattes som den mest konturløse af bestemmelserne.”*²⁰. Der har dog været nogle ændringer i dette efter § 279 a, der omfavner en del sager, som ellers ville kunne gå under mandatsvig.

Denne opsamlingsbestemmelse kan være interessant at kigge på i henhold til den brede definition, der kan findes i § 279 a, som omhandler alt ændring af elektronisk databehandling, hvilket oftest er tilfældet ved økonomisk kriminalitet i de senere år.

Der er, som ved underslæb, tale om tilfælde, hvori der fås en uberettiget vinding ved benyttelse af en tredjeparts økonomiske aktiver. Forskellen mellem underslæb og mandatsvig kan ses ved varetægtsforholdet, hvilket omhandler, pengenes placering, samt hvem der har råderet over dem. Ved underslæb skal personen, der begår underslæbet, have pengene i sin egen varetægt, eller som der står i bestemmelsen, at pengene skal være personen ”betroet”. Dette er ikke tilfældet i mandatsvig, hvor der i stedet er tale om, at pengene er i en andens varetægt. I stedet har personen, der begår mandatsvig, adgang til pengene gennem enten en fuldmagt givet til personen eller benyttet en stillingsfuldmagt til at overføre penge til egen vinding. Der er brugt penge som et eksempel her, selvom der ikke i § 280, stk. 1, nr. 1, er nævnt noget om formueanliggender. Dog vil denne forskel formentligt ikke have den store effekt i situationer, hvor bestemmelsen benyttes. Dette skyldes, at der stadig skal være berigelsesfortsæt. Hvis dette ikke findes, vil straffelovens afsnit om økonomisk kriminalitet ikke finde anvendelse.²¹

Som et eksempel på § 280, nr. 1, nævner forarbejderne til denne, benyttelse af en blankofuldmagt som modtageren har fået ved en fejl, samt andre situationer. Dog gælder nr. 1 ikke i tilfælde, hvor personen har benyttet sig af en stillingsfuldmagt, problemet med dette er dog at retspraksis ikke altid er entydigt i henhold til hvem der bliver dømt under nr. 1²².

Dette fører også videre til at § 280, nr. 2, omhandler misbrug af en stilling eller stillingsfuldmagten. Det er altså personer som sidder og skal varetage et firma eller institutions tarv. Dette betyder også

²⁰ Niels Jakobsen, Morten, Elholm, Thomas, Toftegaard Nielsen, Gorm, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 624, 2. afsnit.

²¹ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 697, 2. afsnit

²² Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 697, 4. afsnit

at mandatsvig afgrænses til tilfælde hvor, gerningspersonens handling skal ligge inden for rammerne af hvad de normalvis måtte gøre. Hvis handlingen ikke ligger inden for firmaets/personens normale beføjelser vil der formentligt ikke være tale om mandatsvig²³.

Herudover er det ved mandatsvig vigtigt at se på hvem, der bliver ramt af tabet. Der er nævnt i paragraffen, at man handler med ”retsvirkning” eller ”handle mod dennes tarv” for en anden person eller et selskab. Dette betyder, at der ofte er tale om misbrug af stillingsfuldmagter, hvor selskabet mister penge, dog er det vigtigt at se, om tabet rammer selskabet eller dennes kreditorer direkte. Hvis tabet direkte rammer kreditorerne, vil dette falde under skyldnersvig i stedet for mandatsvig. Dette skyldes beskyttelsesinteressen i mandatsvig²⁴.

5.2 Domme

TfK2008.505

Der er oprindeligt 6 tiltalte i denne sag. Dog er T3 og T4 frifundet. Af de 6 er T og T2 de primære tiltalte, hvor de principalt bliver anklaget for mandatsvig af særlig grov beskaffenhed og subsidiært for at have misbrugt deres stilling i henhold til straffelovens § 155.

T5 og T6 bliver principalt anklaget for medvirken til mandatsvig af særlig grov beskaffenhed, subsidiært bliver de tiltalt efter § 155 i henhold til § 23 om medvirken., hvor T6 erklærer sig skyldig i det subsidiære forhold.

Sagen omhandler en borgmester, T, samt ordførende direktør, T2, i en kommune, K, benytter kommunens finansielle midler til at give sponsorater til en boldklub samt håndboldklub.

T5 og T6 sad på tidspunktet i ledelsen af firmaet, E, som vandt kontrakten til at reovere en sportshal i kommunen, hvori T var borgmester.

Efter at E vandt kontrakten til at reovere sportshallen, har der efterfølgende været en række forhandlinger om, hvordan denne renovation skulle foregå, samt hvor meget denne renovation ville koste. Under disse forhandlinger blev der snakket om et sponsorat til håndboldklubben, der er i kommunen. Til disse forhandlinger meddelte T6, T og T2, at E har en intern grænse på maks. 1 million kroner. T skulle efter signende have kommenteret på, at han ville have et sponsorat på 10

²³ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 698-699.

²⁴ Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del, s. 699, 3. afsnit

millioner kroner, men eftersom dette ikke kunne lade sig gøre i forhold til E, ville kommunen tage sig af resten.

T6 meddeler T og T2, efter den første samtale om renoveringen samt sponsoratet, at før han kunne træffe nogle beslutninger om dette, skulle han lige ”hjem og »vende« det”, med T5. Denne situation er den eneste involvering T5 har i sagen, men grundet at han her har hørt om situationen og sagt god for den, bliver T5 også involveret i sagen.

Der er efterfølgende en periode, hvori T gentagne gange kontakter T6, og sammen med T2 ligger pres på T6 for at indgå denne aftale omkring sponsoratet. Efter en periode hvor T6 har følt sig presset af T, meddeler T6, at E nu vil lave et sponsorat på 10 millioner kroner til håndboldklubben, hvorefter de kan indgå en aftale.

Efter dette møde er T ikke involveret i mere af denne sag, hvorefter forhandlingerne samt faktureringen bliver overtaget af T2. Dette inkluderer drøftelser omkring beløbet af byggeriet, som ville være på 17.834.335 kr. samt at den endelige pris for arbejdet ville blive 26.834.335 kr., eftersom der er en regning på præcist 9 millioner kroner, som ikke har en direkte forklaring. Denne ekstra regning på de 9 millioner kroner er den overfakturering, som betyder, at de tiltalte enten bliver tiltalt for mandatsvig eller medvirken.

Dette sker, selvom E på et senere tidspunkt tilbagebetaler beløbet til fulde til K, eftersom de allerede har indgået i aftalen og brugt pengene. T's advokat bringer på banen, at T havde tidligere erklæret sig inhabil i denne situation, samt at T ikke havde været med til de endelige forhandlinger eller underskrevet dokumentet, hvori overfaktureringen blev godkendt. Dette var primært sket mellem T2 og T6. Herudover er der ikke nogen af de tiltalte parter, der får en uberettiget vinding. Vindingen i dette tilfælde ligger hos håndboldklubben, som modtager sponsoratet, hvilket er under begrebet ”andre”, som findes i § 280, mens K led et tab, eller risiko herfor, på samme beløb. I dette tilfælde har K dog heller ikke mistet pengene grundet tilbagebetalingen fra E.

Der er et sekundært forhold til denne situation, hvori T2 vil have et nyt og mindre sponsorat til håndboldklubben, hvori T2 ønsker at finansere det ved overfaktureringen, ligesom det var tilfældet ved det større sponsorat.

Ved strafudmålingen ligger Byretten vægt på, at der er 4 tiltalte, der har begået det i forening, samt at T og T2 har begået forbrydelsen, mens de har udført deres offentlige tjeneste. Dette tæller ekstra

skærpende imod T, da han var borgmester i K, og derfor besad den højeste stilling han kunne, hvorimod T2 havde en loyalitetskonflikt mellem T og K.

Det har været formildende overfor T2, T5 og T6, at T havde udøvet pres på dem, hvilket har haft en indflydelse på deres handlinger. Herudover er det formildende for T5, at der er gået en årrække før straffen, da T5 kun har begået en enkeltstående strafbar gerning. Grundet tilståelsen samt den udførlige forklaring, som T6 havde givet, har dette talt som en formidlende omstændighed for ham. Dette betyder samlet, at Byretten dømmer T5 og T6 til 1 års fængsel, der er betinget. Samtidigt med dette har T2 et dårligt helbred, som, sammensat med sagens omfang, gør at T2's straf også bliver betinget.

Grundet de skærpende omstændigheder samt at T havde presset de andre tiltalte, har Byretten dømt T til 2 års ubetinget fængsel.

Sagen bliver efterfølgende anket til Landsretten af T med påstand om frifindelse og af T5 med påstand om frifindelse eller formildelse.

Der kommer en række nye forklaringer i Landsretten, hvori både T og T5, ikke mindes at have haft kendskab til dette eller at have accepteret/rådet til, at der skulle foregå en overfakturering.

Landsretten fastslår, at der uden tvivl er sket en overfakturering på 9 millioner kroner, som er en del af en aftale mellem T2 og T6, samtidigt ville T6 ikke kunne indgå i denne samtale uden at inddrage T5, hvis viden om sponsoratet er bekræftet af andre vidneforklaringer. Selvom denne aftale er underskrevet og indgået med T2, finder Landsretten, at T var aktivt involveret i at etablere dette sponsorat. Dette sker på baggrund af forklaringer om T's udtalelser, samt at T var engageret i at fremskaffe økonomiske midler til den nye håndboldklub. Landsretten mener af disse årsager, at T2 havde til opgave at bistå T med hans opgaver, og at det er uantageligt, at T2 skulle have benyttet sig af disse dispositioner uden samtykke fra T.

Grundet ovenstående stadfæster Landsretten Byrettens dom, hvor Landsretten også noterer, at det bliver anset som skærpende omstændigheder, at der er tale om et stort beløb, samt det er begået af flere i forening.

T bliver dømt til 2 års ubetinget fængsel grundet hans afgørende rolle i sagen, mens T5 bliver fastsat til 1 års betinget fængsel.

T anker endnu engang sagen til Højesteret med påstand om frifindelse og subsidiært ophævelse af Landsrettens dom og hjemvisning.

Anklagemyndigheden har påstået skærpe.

I Højesteretten gør T gældende, at han havde erklæret sig inhabil i en tidligere byggesag, der havde relevans for denne sag, og derfor ikke havde noget denne sag at gøre, og ansvaret i denne situation ville ligge på viceborgmesteren. Herudover mener T, at Landsretten havde lavet rettergangsfejl, idet retten skulle have været i strid med bevisbyrderegler og andre uklarheder. Herudover gør T gældende, at han ikke har haft nogen privat vinding, og at sagen har haft store personlige konsekvenser for ham.

Højesteret anser det som værende uden betydning, at T har erklæret sig inhabil, eftersom T og T2 har indgået denne aftale sammen, og T derfor har handlet som borgmesteren i K. Dette betyder også, at T's handlinger vil være omfattet af § 280 om mandatsvig, og han herefter vil blive dømt efter dette. Derudover finder Højesteret ikke, at der har været rettergangsfejl i Landsretten, som kan lede til ophævelse af Landsrettens dom.

Højesteret stadfæster herefter Landsrettens dom, hvilket betyder, at T bliver dømt til 2 års ubetinget fængsel grundet den grove beskaffenhed ved, at T har misbrugt sin særlige betroet stilling som borgmester samt det store beløb på 9 millioner kroner.

Denne dom er et klart eksempel på mandatsvig, eftersom T har handlet imod begge stykker i § 280, da T både misbruger sin adgang til at handle med retsvirkning for K, samtidigt med at T skulle varetage formueanliggender for K, da T skulle og kunne indgå aftaler på vegne af K. Dog er det også bragt op i Byretten, at der kan opstå en vis usikkerhed omkring om, der skal benyttes stk. 1 eller stk. 2 til at dømme efter. Dette behandler retten dog ikke nærmere, hvor alle niveauer af retten konkluderer, at der er tale om en overtrædelse i henhold til § 280. Definitionen af hvilket stk. i § 280, der er den rette at benytte, gør ikke den store forskel i situationen, eftersom de benytter samme straf ramme, og ikke har yderligere konsekvenser end dette.

Et andet interessant aspekt ved denne sag bliver bragt op omkring den uberettigede vinding.

Vindingen i dette tilfælde ligger ved håndboldklubben, hvilket betyder, at vindingen ikke ligger ved T selv. Dog er T aktionær af boldklubben som er aktionær i håndboldklubben, dette betyder at T kunne få et udbytte den vej igennem, retten mener dog at denne vinding er så lille at det er ubetydeligt. T's advokat nævner adskillige gange, at T ikke kan blive dømt efter de økonomiske

paragraffer, eftersom T ikke har fået nogen økonomisk vinding ved denne sag. Dog er ordlyden i straffelovens § 280 ”... den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab”, hvilket er ret tydelig med, at man stadig kan straffes efter denne paragraf, så længe en tredjepart, ”anden”, får en uberettiget vinding.

Herudover skal der være nogen, der har lidt et formuetab, hvilket i dette tilfælde er K. Dog har K inden denne sag starter fået pengene tilbage fra E, eftersom der er kommet en ny bestyrelse, der opdager dette problem. Dette betyder, at der intet formuetab er for K, hvilket kunne betyde, at der ikke ville være en sag. Dog blev der i sagførrerdommen, U.1957.649.Ø, konkluderet at risiko for tab i fuldbyrdelsesøjeblikket ville være nok til at kunne blive dømt for økonomisk kriminalitet. K har uden tvivl haft en betydelig risiko for at have et formuetab på 9 millioner, hvis den nye direktion i E ikke havde opdaget dette og tilbagebetalt pengene til K.

Ved denne afgørelse kan man også se benyttelsen af straffelovens § 286, om skærpende omstændigheder. Fra § 286 benytter retten sig af de samme overvejelser som under underslæb og databedrageri, hvor beløbet er vigtigt, men endnu engang bringer retten den betroede stilling som de tiltalte besidder, op som en afgørende faktor i strafudmålingen.

TfK2013.415

Dette er en tilståelsessag, hvori den tiltalte, T, er tiltalt for mandatsvig af særlig grov beskaffenhed samt dokumentfalsk af særlig grov beskaffenhed, dog vil der blive fokuseret på mandatsvig.

T har arbejdet som direktør i to firmaer, hvori T igennem en periode på ca. 3 år har 3 forhold som hun anklages for. Den første hvor hun, gennem 2008, løbende hævdede eller overførte 5.403.822,75 kr. fra en selskabskonto til T's egen konto for at benytte midlerne til private formål.

I det andet tilfælde har T på same måde overført 90.479.243,68 kr. igennem 2009 med samme formål som tidligere.

Fra slutningen af 2009 og til februar 2011 benyttede T sig ligeledes af en selskabskonto til at hæve 34.772.354,08, som endnu en gang blev benyttet til private formål. Dette betyder samlet, at virksomhederne, hvorfra T har tilegnet sig pengene, lider et samlet tab på ca. 130.500.000 kr. Herudover har T begået dokumentfalsk ved at forfalske kontoudskrifter, og skjule at T havde tilegnet sig pengene.

Grundet både den store mængde penge samt udstrækningen over 3 år som hævningerne og overførslerne har foregået over, benytter retten sig af § 286, stk. 2, da der er tale om en sag af grov

beskaffenhed, hvilket retten mener kunne give op til 5 års fængsel. Dog er der nogle formildende omstændigheder, såsom at T selv har tilstået og været med til at løse sagen ved politiet, herudover har hun tidligere meddelt sin chef om hendes kriminelle handlinger, hvorefter chefen bad om en del i udbyttet. Tiltalte her også afleveret sin formue i det omfang det er muligt, samt mistet rettighed til at sidde i ledelsen i selskaber, og der har været store omkostninger for T's familie.

Alt dette betyder, at Byretten dømmer T til 3 år og 6 ubetinget måneder. Anklagemyndigheden havde også nedlagt påstand om konfiskation hos T. Dog kunne retten ikke tage dette til følge grundet formuleringen fra anklagemyndigheden.

Efterfølgende anker anklagemyndigheden sagen til Landsretten med påstand om skærpelse samt konfiskation af 60 millioner kr. mens T påstår formildelse, subsidiært stadfæstelse og frifindelse for konfiskation påstanden.

Der er blevet lavet en opgørelse, som viser, at T skylder hendes arbejdsgiver 80 millioner kroner. T bestrider dog dette beløb. T forklarer herudover sin situation, samt hvilken betydning dette har haft for hendes familie.

Landsretten benytter straffelovens § 81, nr. 9, 11 og 12, som omhandler skærpende omstændigheder, til at fastsætte strafudmålingen. Landsretten udmåler straffen til 4 år og 6 måneders fængsel uden nogen af de formildende omstændigheder, som Byretten benyttede, da Landsretten ikke mener, at T's fremgangsmåde kan føre til en nedsættelse af straffen.

Udover fængselstiden konfiskeres der 60 millioner kr. ved T, hvilket Landsretten bedømmer, at der sammen med T's tilbageleverede formuegoder ville dække T's arbejdsgivers tab, hvorved T ikke længere har gæld til sin arbejdsgiver.

Landsrettens afgørelse benytter sig af § 81 i stedet for § 286, stk. 2. Landsretten nævner ikke grundlaget for at benytte § 81, hvilket kunne have været en interessant diskussion, eftersom T blandt andet bliver dømt efter § 280 som § 286, stk. 2 henviser til. Dog inddrager Landsretten flere af de samme overvejelser omkring skærpende forhold, som ses i ovenstående dom samt i flere domme under underslæb og databedrageri.

Herudover er dette en dom, der er interessant at se i henhold til § 279 a om databedrageri, eftersom mange af disse penge er tilegnet ved hjælp af overførsler. Ordlyden samt definitionen af databedrageri betyder, at alle sager, hvori der har været overførsler såsom denne, ville kunne betragtes som databedrageri. Dette ses blandt andet i TfK2008.873 og TfK2017.1158/2, hvilket gør

det interessant, at forbindelsen til databedrageri overhovedet ikke er nævnt. Eftersom mandatsvig er en opsamlingsbestemmelse, ville det have været oplagt at benytte databedrageri bestemmelsen, eftersom ordlyden i mandatsvig lyder ” *For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a, den...*”. Grundet ordlyden ville det give mening at inddrage databedrageri som en påtale mod den tiltalte. Dog benytter de samme strafamme, hvilket betyder, at strafudmålingen samt rettens overvejelser havde været bundet i det samme grundlag.

TfK2016.1218

T er tiltalt for mandatsvig af særlig grov beskaffenhed samt brud af våbenloven grundet, at T havde båret på en kniv ved anholdelsen.

Anklagemyndigheden påstår ubetinget fængsel, konfiskation af kniven og udvisning med indrejseforbud i 12 år.

T tilstår at have begået mandatsvig og bryde våbenloven, og protesterer ikke imod konfiskationen. Dog nedlægger T påstand om frifindelse for udvisning og subsidiært 6 års indrejseforbud.

T har gennem en periode på ca. 10 måneder benyttet sin stilling som daglig leder af administrationen i en virksomhed til at overføre et beløb på 1.143.129,67 kr. til T's egen bankkonto. Herudover har T lavet lønudbetalinger til en ansat, som var stoppet med at arbejde for virksomheden, hvorefter T flyttede beløbet svarende til 147.566 kr. til T's egen konto.

Overførslerne, som T har foretaget til sig selv, er blevet benyttet på spil, mens en del af pengene skulle have været brugt til at betale regninger for selskabet. Efter at T har overført penge til egen konto, har han betalt disse regninger gennem hans egen konto for ikke at blive opdaget. Dette betyder, at i hvert fald en del af pengene er blevet benyttet til deres oprindelige formål. Dog havde T ikke lov til at råde over pengene eller overføre dem til sin egen bankkonto.

Da T blev anholdt havde T en kniv på sig som var imod våbenloven.

Ved strafudmålingen lægger Byretten vægt på, at T har besiddet betroet stilling, størrelsen af beløbet samt at forholdet har foregået over en længere periode. På baggrund af disse overvejelser bliver T dømt til 1 år og 6 måneder i fængsel efter straffelovens § 280, stk. 1, jf. § 286, stk. 2 og våbenbekendtgørelses § 57, stk. 4, jf. § 16, stk. 1, nr. 5. Herudover får T konfiskeret sin kniv samt bliver udvist fra Danmark med 12 års indrejseforbud.

T anker sagen til Landsretten, hvor T påstår formildelse samt frifindelse for udvisning, subsidiært at indrejseforbud nedsættes.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Der fremkommer ikke nogen nye oplysninger, hvorefter Landsretten stadfæster Byrettens dom med samme begrundelser, samt fastsætter at der ikke er nogle formildende omstændigheder.

Som ved ovenstående dom kunne denne afgørelse sagtens benytte sig af databedrageri, eftersom alle pengene er overført gennem digitale medier. Det er dog interessant, at dette slet ikke er nævnt i afgørelsen, eftersom der er en tydelig sammenhæng mellem vindingen og brugen af digitale medier. T har dog fået adgangen til disse systemer gennem sin stilling, og har benyttet sig af sin stilling til at overføre pengene. Den situation minder meget om Tfk2008.873 og Tfk2011.184, hvor dommen fra 2008 er en regnskabsassistent, der benytter sig af sin stilling til at overføre penge til egen konto. Dommen fra 2011 er lønchefen, som benytter sin adgang til systemet til at udbetale feriepenge. Dette minder meget om situationen i denne afgørelse, hvor T benytter sin stilling til at udbetale løn til en tidligere ansat, hvorefter han overfører pengene til sin egen konto.

Tfk2017.124

Den tiltalte, T, har i denne sag været økonomisk fuldmagtshaver for den forurettede, F, i en periode fra 30. november 2011 til den 24. februar 2012, hvor T får fuldmagt, der er gældende for alle af F's forhold. Denne fuldmagt mener anklagemyndigheden af T har misbrugt fra T fik adgang til F's økonomiske midler og indtil den 2. januar 2015, hvilket betyder, at der er tale om en periode på ca. 3 år og 2 måneder.

T har i denne periode solgt F's værdipapirer samt foretaget hævninger til sine egne udgifter, såsom restaurationsbesøg, hvilket har givet F et samlet tab på over 553.426,19 kr. T forklarer at hævningerne samt benyttelsen af F's penge har været aftalt indbyrdes imellem dem, grundet det praktiske arbejde T har lavet for F. Dog nægter F, at dette er sandt, eftersom T modtog et kontant beløb på nogle hundrede kroner hver gang T hjalp F. Derudover forklarer T, at F havde bedt ham om at sælge værdipapirerne, hvilket F nægter. F forklarer videre, at hun ikke vidste, at de var blevet solgt før på et senere tidspunkt.

På baggrund af forklaringerne dømmer Byretten T til 1 år og 3 måneders betinget fængsel jf. § 285, jf. § 280, stk. 1. Ved strafudmålingen lægger retten vægt på, at tiltalte har misbrugt en gammel svækket kvindes tillid til at begå mandatsvigen, samt at der er tale om mere end 500.000 kr.

Samtidigt skal T betale F erstatning for pengene, som T har tilegnet sig.

T anker Byrettens afgørelse til Landsretten, hvor han påstår frifindelse, subsidiært formildelse af straffen, imens anklagemyndigheden påstår skærpeelse.

I Landsretten kommer T med en længere forklaring af hans rolle i hævningerne, hvor T ikke mindes at have foretaget alle hævninger, samt kun at have hævet det, der var aftalt med F. Herudover forklarer T, at hjemmehjælpen og F's familie har haft adgang til F's kort samt kontanter, hvilket kan betyde, at de har foretaget hævninger for hende eller have benyttet F's kort og kontanter.

Landsretten mener ikke, at T's forklaring og den nye dokumentation virker troværdig, og mener at det fremstår konstrueret. Grundet dette finder Landsretten T skyldig, og stadfæster Byrettens dom.

Det er her interessant at se på benyttelsen af strafammen. Der er her benyttet den almindelige strafamme, hvilket har en maksimumsats på 1 år og 6 måneder, hvorimod skærpeelsen, der findes i § 286, stk. 2, går op til 8 år. Der er her tale om en sag, som har varet over flere år, hvilket der ofte har været overvejelse til brugen af § 286, stk. 2 i dommene, TfK2016.1218, TfK2013.415 og TfK2011.184, hvor den først nævnte har foregået over en kortere periode, og TfK2013.415 har foregået over næsten samme udstrækning af tid.

Beløbet i denne sag er dog noget lavere end ved mange af de andre domme, hvor den nærmeste dom, der er analyseret og benytter sig af skærpeelsen er TfK2008.873, hvor den tiltalte begår databedrageri for 703.444 kr. Dog er der tale om en mildere straf i TfK2008.873 end i denne afgørelse.

TfK2018.718/2

Anklagemyndigheden anklager T for at have begået mandatsvig efter, at T i 2 forhold har misbrugt sit job som økonomimedarbejder i to plejecentre.

T har, i perioden 1. april 2007 til den 31. juli 2011, arbejdet på et plejecenter, P1, og i perioden 1. august 2011 til den 27. oktober 2015 arbejdet for et andet plejecenter, P2. I denne periode har T som en del af sit job haft adgang til plejecentrenes hævekort samt adgang til kontant- og forskudskassen begge steder. T er anklaget for at i denne periode at have tilegnet sig et samlet beløb på 1.419.567,84 kr.

Der har været et revisionsfirma inde over sagen, som har konkluderet, at der er foretaget markant flere hævnninger på begge plejecentre, samt at der er en række udgifter, hvor der ikke forefindes bilag eller blot har været håndskrevne udgiftsbilag.

Om skyldsspørgsmålet nævner Byretten, at det er ubestridt, at T har foretaget kontanthævningerne, der svarer til det beløb revisionsfirmaet angav, samtidigt er det ubestridt, at det var T, der har stået for bogføringen, som har lagt grundlag for kontanthævningerne.

Retten bedømmer T's skyld ud fra, at der er påvist en markant forskel i mængden af kontanthævninger i den periode, hvor T har været ansat. Herudover foreligger der ikke nogen bilag for udgifter svarende til 126.258 kr. i P1, mens der i P2 er udgifter uden bilag for 966.449,40 kr. Herudover er der en række udgifter, som har hel eller delvis dokumentation, men som ud fra vidneforklaringer ikke menes at have nogen sammenhæng med plejecentrene. T forklarer, at en del af de manglende bilag er grundet at T indscannede dem, men at de herefter er forsvundet. Dette bliver dog tilsidesat, eftersom det strider mod vidneforklaringer samt den øvrige bevisførelse.

Byretten dømmer T for mandatsvig ved hjælp af strafammen i § 285, stk. 1, hvorefter T får 1 år og 6 måneders fængsel, hvilket bliver gjort betinget af, at T skal udføre 250 timers samfundstjeneste. Ved domsafsigelsen lægger retten vægt på karakteren af forholdene, størrelsen af det tilegnede beløb samt længden af perioden, hvor dette har stået på. Grundlaget for at gøre straffen betinget er grundet i T's personlige forhold, at T ikke er tidligere straffet, samt den tid der er gået siden forholdene. T bliver desuden dømt til at betale erstatning til kommunen, som har lidt tabet på 1.419.567,84 kr. med renter.

T anker herefter dommen til Landsretten med påstand om frifindelse, subsidiært om formildelse, mens anklagemyndigheden påstår stadfæstelse.

Der er fremkommet supplerende forklaringer i Landsretten, hvor T forklarer, hvad en del af udgifterne er gået til, samt at T ikke har fået kasseinstrukser, da hun tiltrådte. Herudover forklarer T at hun havde fået fortalt, at en indscannet kopi af bilaget var nok, og at man derefter kunne smide den fysiske kopi ud. T forklarer at have nævnt over for sin chef, at hun ikke mente der var fornøden dokumentation angående udgifterne, hvis der kom revision, hvilket chefen skulle have svaret ved at sige, at T bare skulle bogføre, og ikke skulle stille så mange spørgsmål.

Der er en række vidneforklaringer, hvori det bliver afgjort, at nogle af de udgifter T har foretaget, har været oprigtige og til plejecentrene. Udover disse punkter stemmer vidneforklaringerne ikke overens med T's fremlæggelse af sagen, samt der bliver nævnt flere udgifter, som ikke passede i henhold til situationen på plejecentrene.

På baggrund af forklaringerne dømmer Landsretten med dissens, 5-1, at T er skyldig i mandatsvig i henhold til Byrettens afgørelse. Dog med en ændring på 23.000 kr. i forhold 1 og 3.515 kr. i forhold

2 til de udgifter der er lagt til grund i forklaringerne. Dette betyder, at det samlede beløb ender på 1.393.051,84 kr.

Den ene dommer, der voterede anderledes, mener ikke, at der med fornøden sikkerhed er godtgjort, at T er skyldig grundet den mangelfulde kontrol, der har været.

Den manglende kontrol, som plejecentrene udfører, kan ses i forhold til TfK2015.919, hvori manglende kontrol fra institutionen, hvori den tiltalte arbejdede, talte som en formildende omstændighed i sagen. Dette kommer hverken Byretten eller Landsretten ind over i denne sag.

Ligesom i den ovenstående sag, og som der kort diskuteres der, benytter retten sig af strafammen i straffelovens § 285 frem for § 286. Dette er selvom, der er tale om et beløb på 1.4 millioner kroner, og forholdet har været over 5 år, hvilket er et betydeligt større beløb samt tidsmæssig udstrækning end TfK2017.124, samt flere af de domme, der er henvist til i analysen af TfK2017.124. Hverken Byretten eller Landsretten behandler brugen af § 285 frem for § 286. Dog bliver T dømt til den maksimale straf, der kan benyttes i § 285, som er 1 år og 6 måneder, hvilket er en højere straf end flere af de sager, hvor § 286 bliver benyttet.

Kapitel 6 – Det overlappende område

Eftersom de behandlede paragraffer alle findes i straffelovens kapitel 28, der omhandler formueforbrydelser, er der naturligvis et stort overlappende område. Dette er også behandlet en smule i de ovenstående afsnit, men indebærer, at der skal være tale om en person, der uberettiget har fået en økonomisk vinding. Denne person kan enten være personen, der begår den kriminelle handling eller en tredjepart. Et kendt eksempel på en tredjepart, der modtager en vinding, er TfK2019.1163, også kendt som, O.W. Bunker sagen, hvori det er et andet firma, der modtager vindingen og ikke personen, der begår underslæb. Et andet eksempel er behandlet under mandatsvig i Tfk2008.505. Samtidigt skal der være en part, der har lidt et økonomisk tab grundet denne handling. Retten bestemte dog i U.1957.649.Ø, at blot risiko for tab også er nok til, at man kan blive dømt for handlingen. Dette kan for eksempel ses i TfK2008.505, hvor en kommune har lidt et tab, men efterfølgende får kommunen pengene der er overfaktureret tilbage, hvilket betyder at kommunen teknisk set ikke har lidt et tab.

Paragrafferne, der bliver behandlet i dette speciale, benytter sig alle af samme strafamme, som findes i § 285 og § 286, hvis der er skærpende forhold, hvilket betyder, at til strafudmålingen er det oftest de samme kriterier, der spiller ind. Dette kan også ses i domsanalyserne, hvori de samme overvejelser gentagne gange bliver bragt op. Der er her tale om de samme kriterier, der er nævnt i §

286, stk. 2, som siger ” *Straffen kan stige til fængsel indtil 8 år, når de i §§ 278-280 og 283 nævnte forbrydelser er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.*”. Der bliver ofte henvist til længden af tid samt summen af vindingen, samtidigt bliver der i Tfk2008.505 henvist til, at der er flere i forening, der begår forbrydelsen.

På baggrund af dette kan der nemt blive tvivl omkring hvilke paragraffer, der skal benyttes til at anklage en tiltalt. Dette bunder i, at der flere gange er mulighed for at henvise til flere paragraffer ud fra det givne. Dette ses blandt andet i Tfk2017.1158/2, hvori der bliver benyttet både underslæb og databedrageri, hvilket kan ses som et eksempel på, at der er flere muligheder i nogle domme, hvor de i denne afgørelse har valgt at benytte begge paragraffer.

Der er i underslæb og mandatsvig lavet en specifik afgræsning af hvad disse paragraffer indebærer, samt hvad der skal til for at dømme efter disse paragraffer. Dette inkluderer opsamlingsbestemmelsen, der er i § 280 om mandatsvig. Det samme kan siges om databedrageri, dog med det forbehold at den brede definition, der ligger i denne paragraf, sammenholdt med vores mere digitaliserede samfund, betyder at, der er mange afgørelser, hvor denne kan benyttes. Der er i de senere års domme, ofte benyttet digitale medier på en eller anden måde, om det så er til at direkte overføre penge eller til at udbetale til sig selv gennem andre veje.

Der er flere eksempler fra dommene i mandatsvig, Tfk2013.415 og Tfk2016.1218, hvor der er benyttet digitale medier til at overføre de økonomiske midler, hvilket er et perfekt eksempel på overlappet, der er opstået efter indførelsen af § 279 a. Før denne paragraf blev indført var der ikke samme overlap, eftersom § 280 fungerede som en opsamlingsbestemmelse, som blev benyttet, når der ikke var andet, der passede på situationen. Dette sker stadig til en vis grad, hvilket også er nævnt i kapitel 5.1 om mandatsvig. Det er også kort behandlet i kommenteret straffelov – Speciel del, og kan ses i nogle af afgørelserne, der er behandlet i dette speciale.

Kapitel 7 - Konklusion

Ved gennemgang af paragrafferne samt dommene, er det tydeligt at se den tætte relation mellem paragrafferne, og den måde de bliver benyttet. Dette hidrører fra deres fælles grundlag og strafframme, hvilket betyder, at det i nogle tilfælde kan være uden betydning hvilken paragraf, der bliver benyttet. Dette ses blandt andet i Tfk2017.1158/2, hvor retten vælger at opdele forholdet i to dele, en til underslæb og en til databedrageri. Der er flere andre domme, som har lignende

situationer, men hvor der ikke bliver taget holdning til, hvorvidt der skal benyttes den ene eller den anden paragraf.

En del af dette kommer som sagt fra, at de benytter samme strafamme samt overvejelser i henhold til straf, men samtidigt er underslæb og mandatsvig nogle gamle paragraffer, som blev benyttet i mange år, før databedrageri blev indført. Efter databedrageri blev indført, blev den i mange år ikke benyttet til særligt mange situationer. Det kan være svært at afgøre, hvad der er årsagen til dette, men både Lasse Lund Madsen, samt Kommenteret straffelov – Speciel del, nævner, at mange advokater ofte benytter sig af de paragraffer, de kender. Dette har haft den betydning, at der har været situationer, hvor databedrageri kunne blive benyttet, men ikke er blevet det, muligvis grundet en opfattelse af, at dette ikke er nødvendigt, eller at de ældre paragraffer fint indebærer disse situationer. En del af dette er baseret på brugen af opsamlingsbestemmelsen i § 280, som er bred nok til at omfavne alle former for økonomisk kriminalitet, der ikke er nævnt i §§276-279 a. Dette betyder også, at hvis der er nogen tvivl, kan det være mere sikkert at benytte denne paragraf. I Kommenteret straffelov – Speciel del skriver de: ” *Anklagemyndigheden har derfor søgt at få forskellige former for »moderne« kriminalitet henført under mandatsvig, der opfattes som den mest konturløse af bestemmelserne*”²⁵, hvilket er en god opsummering af problemet med opsamlingsbestemmelsen. Dette betyder, at der hurtigt bliver domme, som indeholder aspekter fra databedrageri, der bliver behandlet som mandatsvig. Eksempelvis i TfK2013.415 og TfK2016.1218, hvor der ikke bliver henvist til eller behandlet brugen af de digitale medier som værktøj til at begå forbrydelsen. Det samme ses til en vis grad ved underslæb, men der er dog andre kriterier, der også er opfyldt ved disse afgørelser, hvor der bliver lagt stor vægt på det faktum, at pengene er betroede. Dette er relevant, eftersom det giver en anden beskyttelsesinteresse end ved databedrageri, hvor der ikke er nævnt nogle specifikke krav eller beskyttelsesinteresse. Underslæb har en beskyttelsesinteresse, ikke kun overfor personen, der bliver begået underslæb imod, men også omkring den her særligt betroede stilling som personen misbruger. Det samme ses som et led i mange af overvejelserne til strafudmåling, hvor der bliver benyttet § 286 om særlig grov beskaffenhed. Samtidigt kan dette kædes sammen med mandatsvig, der nævner ”*misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning...*” og ”*... som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv*”, hvilket begge henviser til denne specifikke situation, hvori en person har en speciel adgang til en andens økonomiske midler.

²⁵ Niels Jakobsen, Morten, Elholm, Thomas, Toftegaard Nielsen, Gorm, Kommenteret straffelov – Speciel del, 11. udgave s. 624, 2. afsnit.

Disse interesser viser sig ikke i databedrageri, hvilket kan være årsagen til at anklagemyndigheden nogle gange benytter sig af underslæb og mandatsvig frem for databedrageri. Det viser en anden holdning samt sætter situationen i et andet perspektiv, end hvis der blot er fokus på pengene.

Den brede definition af databedrageri, som er behandlet i tidligere kapitler, betyder, at der er mange situationer, hvori databedrageri kan benyttes. Som sagt ovenfor er det til gengæld ikke alle situationer hvori de benytter denne paragraf, men vælger at gøre brug af andre paragraffer.

Grundlaget for dette er ikke behandlet i nogle af dommene eller behandlet i litteraturen, men kan have noget at gøre med en vis tvivl om, hvor vidtrækkende denne paragraf er. Grundet den relative nye indførelse og benyttelse af denne paragraf, findes der ikke en stor mængde praksis på området, samt at med afgørelsen U.2014.1688.V, blev det tydeligt, at den har et ret bredt spektrum, hvor den kan benyttes. Dette leder tilbage til ordlyden i paragraffen, som blot er *”For databedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af sådan databehandling.”*. Ordlyden i denne paragraf er så bred, at den næsten får karakter af en opsamlingsbestemmelse. Dette kan ses i henhold til praksis, hvor der er situationer, som går under både mandatsvig eller underslæb men også kan henføres under databedrageri. Denne kombination af paragraffer får databedrageri til at virke som en ekstra opsamlingsbestemmelse sammen med mandatsvig, dog uden at det er direkte skrevet. Det er baseret på, at alle forbrydelser, hvor der har været en økonomisk vinding, hvori der er benyttet et digitalt medie, teknisk set kan kategoriseres som databedrageri, så længe det har indhold, hvor der er ændring, tilføjelse eller slettelse af data. Hvilket giver et utroligt bredt spektrum.

Dette vil også blive mere relevant end det før har været, eftersom vi lever i et samfund, der bliver mere og mere digitaliseret, hvilket har den effekt, at der formentligt vil blive færre situationer, hvori der kan flyttes store summer uden brugen af digitale medier.

Som en opsamling til dette kan der siges, at mandatsvig og underslæb stadig har deres brug, som paragraffer, der beskytter betroede stillinger og situationer, men det virker mere til, at databedrageri kan blive benyttet som en opsamlingsbestemmelse, hvilket kan benyttes på et stigende antal situationer. Dette er også grundet den manglende beskyttelsesinteresse, som ellers kommer til udtryk i de andre bestemmelser. Hvis man ser bort fra denne beskyttelsesinteresse, ville databedrageri kunne blive benyttet på et stort antal sager, hvor det kun er sager om formueforbrydelser, der ikke indeholder digitale medier, som ville gå under de andre paragraffer.

Litteraturliste

Juridisk litteratur

Niels Jakobsen, Morten, Elholm, Thomas, Toftegaard Nielsen, Gorm, Kommenteret straffelov – Speciel del. 11. omarbejdede udgave. Jurist- og Økonomforbundet Forlag, 2017.

Munk-Hansen, Carsten, Retsvidenskabsteori, 2. udgave. Djøf forlag, 2018.

Elholm, Thomas, Lund Madsen, Lasse, Rahbæk, Hanne, Røn, Jens, Kommenteret straffelov – Speciel del. 12. udgave. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2022.

Artikler

U.2016B.343: Lund Madsen, Lasse, Bedrageri i den digitale virkelighed

Center for Cybersikkerhed, Cybertruslen mod Danmark 2021

Kruize, Peter, Internetkriminalitet 2017, Det kriminalpræventive råd.

Forarbejder

KBET 1985 nr. 1032, Betænkning; 1985 nr. 1032. Straffelovrådets betænkning om datakriminalitet

Hjemmesider

<https://www.reuters.com/business/energy/hackers-make-some-vestas-data-public-after-ransomware-attack-2021-12-09/>, Senest tilgået den 20/4/2022

<https://www.nationalbanken.dk/da/sedlerogmoenter/fakta/Sider/default.aspx>, Senest tilgået den 20/4/2022

<https://watchmedier.dk/nyheder/politik/article13171695.ece#:~:text=Kontantm%C3%A6ngden%20er%20steget%20til%20i,Banks%20egne%20tal%20if%C3%B8lge%20avisen>, Senest tilgået den 20/4/2022

<https://www.fbi.gov/contact-us/field-offices/houston/news/press-releases/1-billion-in-losses-reported-by-victims-of-romance-scams>, Senest tilgået den 20/4/2022

<https://dkr.dk/it/it-kriminalitet-i-tal>, senest tilgået den 20/4/2022

<https://advokatwatch.dk/Advokatnyt/Sager/article11950865.ece>, Senest tilgået den 20/4/2022

Domme

Ugeskrift for retsvæsen

U.2014.1688.V

U.1957.649.Ø

Tidsskrift for kriminalret

TfK2006.633.V

TfK2015.919

TfK2016.779

TfK2017.1158/2

TfK2021.405

TfK2021.1215

TfK2005.109/1

TfK2008.873

TfK2011.184

TfK2008.505

TfK2013.415

TfK2016.1218

TfK2017.124

TfK2018.71/2

TfK2019.1163

Skærmpoint af antal anslag

Ordoptælling	
Statistik:	
Sider	37
Ord	14.870
Tegn (uden mellemrum)	77.724
Tegn (med mellemrum)	92.451
Afsnit	190
Linjer	1.073
☐	Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter
Luk	